

Parkernas stad

- hur sju parker ser ut och används i megastaden Shanghai

Matilda Dahlström

Parkernas stad

- hur sju parker ser ut och används i megastaden Shanghai

The city of parks

- how seven parks are designed and used in the megacity Shanghai

Matilda Dahlström

Handledare: Anders Larsson, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Examinator: Anna Jakobsson, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Kandidatexamensarbete i Landskapsarkitektur

Kurskod: EX0649

Ämne: Landskapsarkitektur

Program: Landskapsarkitektprogrammet

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsår: 2018

Omslagsbild: Promenad i höjd med trädkronorna, i närheten av People's Park (*Matilda Dahlström, 2018-04-25*).

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Shanghai, parkanvändning, urbanisering, stadsplanering

Förord

Uppsatsen är ett resultat av mitt kandidatexamensarbete som avslutar mina tre första år på landskapsarkitektprogrammet vid Sveriges Lantbruksuniversitet, Alnarp.

Under kursens gång har jag fått ovärderlig vägledning och hjälp av flera personer, dessa vill jag rikta ett stort tack till! Jag är oerhört tacksam över att kursledare Anders Westin hjälpt mig innan kursens start att planera för hur jag skulle kunna genomföra min resa och samtidigt bli godkänd på kursen. Sedan vill jag även tacka min handledare, Anders Larsson, för stöd under skrivprocessen och för att ha gett värdefull, konstruktiv kritik och givande förslag vid handledningstillfällen. Slutligen vill jag tacka min sambo Christoffer, som tålmodigt har lyssnat på mina funderingar och stöttat mig under hela mitt uppsatsskrivande, och min mamma som gett värdefulla tips under de sista veckorna av mitt skrivande.

Alnarp

Ort

23/5-2018

Datum

Underskrift

Namnförtydligande: Matilda Dahlström

Abstract

Despite all the advantages coming from urbanisation and cities we have a lot of psychological consequences resulting from this lifestyle. A gap between what we humans want and what we need have resulted in a generation strongly affected by stress related illnesses. To investigate how green spaces in cities might be able to mitigate this I travelled to one of the world's largest cities, Shanghai, and did an observational study of parks there and how they were used.

During my work I have studied the design and use of green structures in a megacity like Shanghai. I have done this from an environmental psychology perspective. I wanted to examine the effects and side effects of urbanisation and city planning within cities green structure planning. Considering Shanghai being larger as well as having a higher population density than any other Swedish city it is interesting to discover what we could learn from a city going through such a major urbanisation.

The reference material have largely consisted of literature that discuss environmental psychology, for example the impact green structure has on the human being, but also partly (and rather general) literature that discuss city planning and urbanisation. Case studies and observations have been made in the city and the parks qualities were measured by personal impressions of the sites.

The purpose of this study was not to compare the parks to each other, but after a set of criteria from a checklist to give insight into the city's range of parks. My goal with this was to bring out the parks qualities and possibilities. As far as possible, I wanted to show a wide range of the different parks that are available in the city, to then be able to bring a deeper discussion of those. The parks were visited during daytime on weekdays during April, which could have an impact on the range of people using the parks at that time and what kind of activities they were practising. It is important to stress that everything that I observed were through my western perspective as born and raised in Sweden, which could have affected the way I interpreted my observations.

I observed a large amount of activities during my studies of the chosen parks in Shanghai, some of them new to me. Never before have I, for example, seen so many kites fly high up in the sky. Most of the studied parks contained elements of water, and all of them contained boulders and interesting vegetation. In many ways Shanghai is an excellent example of green structure planning in city planning and of possibilities and qualities with city parks.

Sammandrag

Trots alla fördelar som kommer med urbaniseringen och våra städer finns en hel rad psykologiska bieffekter från detta. En ökande klyfta mellan vad människor vill ha och vad de behöver har resulterat i en generation starkt påverkad av stressrelaterade åkommor. För att undersöka hur grönstrukturen i städer skulle kunna reducera ovanstående reste jag till en av världens största städer, Shanghai, och gjorde där en observationsstudie av parker i staden och hur de användes.

Under arbetet har jag undersökt hur grönstrukturen ser ut i en megastad som Shanghai och hur den används av befolkningen som bor där. Detta sett ur ett miljöpsykologiskt perspektiv. Syftet med detta var att kritiskt granska dagens stadsplanering och urbaniseringens effekter och bieffekter inom städernas grönstrukturplanering. Då Shanghai är såväl större och mer befolkningstätt än någon stad i Sverige är det intressant att upptäcka vad vi kan lära av en stad som genomgått en sådan extrem stadsutveckling.

Källmaterialet har till största del bestått av litteratur som behandlar miljöpsykologi, exempelvis grönskans betydelse för människan, men även delvis (och relativt generellt) litteratur som behandlar stadsplanering och urbanisering. Platsbesök och observationer har gjorts i staden och parkernas kvalitet har mätts utifrån personliga intryck av platserna.

Syftet med arbetet var inte att jämföra parkerna mot varandra, utan mot ett antal kriterier från en checklista för att ge en inblick i stadens parkutbud. Målet med detta var att lyfta fram olika parkers kvaliteter och möjligheter. I största möjliga mån ville jag visa på ett brett utbud av de olika typer av parker som finns att tillgå i staden, för att kunna föra en bredare diskussion kring dessa. Parkerna besöktes under dagtid på vardagar under april månad, vilket kan ha haft betydelse för vilka andra människor som besökte parkerna och vilka aktiviteter som utfördes. Viktigt att betona är även att alla observationer var ur mitt västerländska perspektiv som född och uppväxt i Sverige, vilket kan ha vinklat upplevelserna åt ett eller annat håll.

Jag observerade en mängd aktiviteter under mina studier av de utvalda parkerna i Shanghai, varav vissa av aktiviteterna var nya för mig. Aldrig förr har jag, till exempel, sett så många drakar flyga i himlen. De flesta av de studerade parkerna innehöll inslag av vatten, och alla innehöll de bland annat stenbumlingar och spännande vegetation. Shanghai är på många sätt ett mycket fint exempel på grönstrukturhanteringen i stadsplaneringen och på möjligheter och kvaliteter med stadsparker.

Innehållsförteckning

Förord

Abstract

Sammandrag

Inledning	7
Bakgrund	7
Grönskans betydelse för människans välbefinnande	7
Mål och syfte	8
Material och metod	9
Begreppsförklaringar	11
Staden Shanghai och sju av dess parker	12
Historia	12
En megastad	14
Parkmark och klimat	14
1. Lu Xun Park	15
2. Expo Park	18
3. Houtan Park	22
4. Taipingqiao Park	25
5. Daning Lingshi Park	28
6. Huaihai Park	31
7. People's Park	34
Slutsatser utifrån parkobservationerna	37
Återkommande bland parkerna	37
Kvaliteter och möjligheter	38
Kulturprägel kontra naturprägel	39
Diskussion och reflektion	40
Skilda förutsättningar	40
Lärdomar från hur urbanisering och grönstrukturplanering hanterats i Shanghai	40
Gick det som jag hade tänkt?	41
Avslutande kommentarer	42
Förväntningar och insikter	42
Vidare forskning	42
Källförteckning	43
Elektroniska källor	43
Tryckta källor	45

Inledning

Bakgrund

Våra städer blir större och urbanisering sker på flera håll i världen (Moström, 2013). Under utbildningens gång, och särskilt under senare delen av utbildningen, har intresse väckts hos mig angående hur grönstrukturen ser ut i städerna vi har idag. Då ”Kina är den snabbast urbaniserande regionen i världen” (Lisberg, 2010) bestämde jag mig för att besöka megastaden Shanghai i Kina för att göra en observationsstudie på plats. Jag fick möjlighet att bo i centrala Shanghai under 25 dagar i april och besökte under denna period ett antal parker i staden.

Jag var nyfiken på bland annat utbudet av traditionella parker kontra mer moderna samt utbudet av vildare naturområden kontra designade trädgårdar. Dessutom ville jag undersöka hur bullernivåerna i de mest centrala parkerna upplevs och om det över huvud taget finns plats för rekreativa gröna miljöer eller om de blir slukade av stadens höga byggnader och annan infrastruktur. Vidare blev jag intresserad av de möjliga kulturella skillnaderna och ville se hur parkerna användes i Shanghai utifrån mitt västerländska perspektiv. Shanghai kändes spännande då fler och fler väljer att bosätta sig i städerna även i Sverige (Boverket, u.d.). På så sätt kan Shanghai och andra megastäder ses som en eventuell framtida stadsutveckling även i Sverige, om än mindre extrem.

Min förhoppning med resan var att få nya perspektiv och ny empiri att kunna ta med mig i mitt framtida yrkesliv.

Frågeställning

Hur används parkerna i en megastad som Shanghai och hur skiljer det sig från hur parker används i Sverige?

Grönskans betydelse för människans välbefinnande

Stress kan upplevas ha en klart negativ klang i dagens samhälle, men har spelat en viktig del i vår överlevnad och evolution då stress bland annat påverkar våra muskler och vår puls för att kunna ”fly eller fäkta” (Grahn & Stigsdotter, 2003). Grahn och Stigsdotter menar att människan inte tar skada av stress i sig, det är först när stressen är hög under en längre tid utan möjlighet för återhämtning som stress kan få negativa effekter. I dagens samhälle utsätts vi dock sällan för denna typ av stress, istället kämpar vi med känslor av otillräcklighet och att inte ha kontroll över vår omgivning vilket ofta sträcker sig över en betydligt längre tid än vad vi hade utsatts för under naturliga omständigheter. Reaktionen är dock densamma som den stressen vi känner när vi utsätts för fysisk fara.

Grahn och Stigsdotter talar om behovet ”competence pleasure”, med vilket de syftar på drivet att lära sig, utforska och lösa problem. De talar om vikten att utmana sig själv på en nivå som innebär att en klarar av uppgiften samtidigt som den är fysiskt eller mentalt utmanande, detta hjälper till att motverka depression. ”Competence pleasure” tillgodoses genom kombinationen intresse, utförande, belöning och vila (Grahn & Stigsdotter, 2003). Grahn talar om ”flow-upplevelser” eller ”flow-situationer” på ett liknande sätt (Grahn, 2001). Dessa karaktäriseras, enligt Grahn, av en balans mellan förmåga och kontroll kontra utmaning och lämnar människan tillfreds och med en känsla av välbefinnande. Högst troligt är detta extra viktigt för människor som känner stress på grund av känslor av otillräcklighet eller att inte ha kontroll över sin omgivning (Grahn & Stigsdotter, 2003).

Grahn talar även om hur olika delar av naturen ställer olika krav på människan där stenar och vatten ställer lägst krav, efter dessa kommer växter och sist kommer djur som ställer högst krav (Grahn, 2001). Detta kan gå att likna vid Feng Shui som handlar om naturens påverkan på bland annat människan, samt de fem elementen inom kinesisk filosofi vilka är trä, eld, jord, metall och vatten. Grahn och Stigsdotter (Grahn & Stigsdotter, 2003) menar att en åtgärd som kan hjälpa mot stressrelaterade symptom kan vara promenader eller träning då hormoner som produceras under stress bryts ned snabbare under aktivitet. Att vistas utomhus i dagsljus har enligt dem även det en effekt på hormoner som produceras under stress. Att vara aktiv utomhus har alltså en positiv effekt på stress.

Stephen Kaplan har studerat naturliga miljöers avkopplande effekt på människan och menar att naturen inte kräver någon riktad uppmärksamhet som kan leda till mental utmattning (Kaplan, 1995). Istället uppmärksammar naturen till ofrivillig uppmärksamhet, som Kaplan väljer att kalla "fascination", vilken snarare leder till motsatsen- avkoppling. Genom naturen menar Kaplan att hjärnan kan återhämta sig från utmattning som skett till följd av stress. Riktad uppmärksamhet är dock viktig på flera olika sätt, bland annat för att kunna fatta logiska beslut, distansera sig och se helheter samt för att kunna ha tålamod och följa en plan. Men om hjärnan aldrig får någon återhämtning från riktad uppmärksamhet så kan det leda till mental utmattning samt negativ stress.

"To be able to pay attention by choice to one particular thing for a long period of time would make one vulnerable to surprises. Being vigilant, being alert to one's surroundings may have been far more important than the capacity for long and intense concentration. Further, much of what was important to the evolving human-wild animals, danger, caves, blood, to name a few examples-was (and still is) innately fascinating and thus does not require directed attention. It is only in the modern world that the split between the important and the interesting has become extreme." (Kaplan, 1995)

Med det ovanstående menar Kaplan att det inte är naturligt för människan att fokusera sin uppmärksamhet på samma sak under längre perioder. Människan är menad för en mer aktiv uppmärksamhet, riktad mot ens omgivande miljöer. Denna ofrivilliga uppmärksamhet, som Kaplan väljer att kalla "fascination", löper ingen risk för att ge människan mental utmattning. Naturen är fenomenal på att ge just den där fascinationen mot ens omgivning. Det gör inget om vårt fokus skiftar, från att lyssna till syrsorna i gräset för att sedan kolla på en hängpil vars långa grenar vajar i vinden.

Kaplan (Kaplan, 1995) talar vidare om fyra komponenter som är viktiga för att miljön ska vara återhämtande, han kallar dem "being away", "fascination", "extent" samt "compatibility". Han menar att människan behöver få komma bort, eller kanske snarare få kunna koppla bort, vilket skulle kunna innebära ett fysiskt miljöombyte med naturligt uttryck. Ofta suktar människor efter att få besöka platser som kusten eller skogen, och det är viktigt att även de som bor i städer har tillgång till naturliga miljöer, menar Kaplan. Dessutom krävs en upplevelse av tid och rum för att ge en känsla av att vara en del av någonting större. Miljön behöver ett visst utrymme, eller i varje fall upplevelsen av utrymme, och det är även berikande om platsen speglar historia på något sätt. Miljön behöver utöver det innehåll som fascinerar och fångslar tillräckligt mycket för att kunna avleda dina stressrelaterade tankar, detta skulle kunna vara att bevittna solnedgången, eller att studera barken på ett träd. Innehållet i naturen fångslar utan att kräva någon energi. Till sist behöver miljön möta de behov för den aktiviteten en vill ta sig för. Naturen är svår att slå, när det kommer till detta, tack vare sin bredd av möjligheter.

Mål och syfte

Målet är att undersöka hur grönstrukturen ser ut i en megastad som Shanghai och hur den används av befolkningen som bor där. Detta undersöks ur ett miljöpsykologiskt perspektiv, och även se på användandet av parker utifrån möjliga kulturella skillnader utifrån ett västerländskt perspektiv. Särskilt kommer parkernas historia, utformning, läge, upplevelse och användning studeras genom inventeringsarbete och litteraturstudier.

Syftet är att kritiskt granska dagens grönstrukturplanering i städer och att ge en inblick i Shanghais parkutbud som exempel. Exemplet Shanghai är såväl större och mer befolkningstätt än någon stad i Sverige och det kan vara intressant att se vad vi kan lära av en stad som genomgått en sådan extrem utökning till befolkning och ytan sett.

Material och metod

Källmaterialet har till största del bestått av litteratur som behandlar miljöpsykologi, exempelvis grönskans betydelse för människan, men även delvis (och relativt generellt) om stadsplanering och urbanisering. Jag har även använt mig av Helena Nordhs kandidatuppsats (Nordh, 2006) där hon utvecklar Patrick Grahns parkkaraktärer (Berggren Barring & Grahn, 1995) till verktyg. Checklistan som Nordh tagit fram och använt sig av har utgjort en grund att utgå från för mig under mina platsbesök i Shanghai. I checklistan har Nordh inkluderat punkterna:

- Läge i staden
- Rumslighet
- Topografi
- Vegetation
- Vägar/stigar
- Vatten
- Djur
- Objekt i parken
- Skötsel
- Känsla/upplevelse

Dessa har sedan flera underrubriker. Jag har även använt mig av Helena Nordhs lista över ”Aktivitetsförklaringar” (Nordh, 2006), vilken jag delvis utgått ifrån när jag studerat besökarnas aktiviteter. Aktiviteterna delas upp i punkterna:

- Idrottsaktiviteter
- Kulturaktiviteter
- Motionsaktiviteter
- Nöjesaktiviteter
- Redskapslekar
- Rörelselekar
- Samlaraktiviteter
- Socialisationsaktiviteter
- Studieaktiviteter
- Trädgårdsstudier
- Utflykt
- Vildmarksaktiviteter

De empiriska studierna har bestått av intryck och information insamlade under mina platsbesök med observationer från olika parker i staden. Parkernas kvalitet mättes utifrån personliga intryck av platsen. När jag har analyserat parkerna i Shanghai, och hur de skiljer sig från parker i Sverige, så har jag utgått från min egen förförståelse av hur parker används i Sverige och kunskaper som jag har fått under mina tre år som landskapsarkitektstudent.

Alla mina resor utgick från stadens centrum, närmre bestämt tunnelbanestationerna Laoximen och Dashijie. Information samlades in genom fotografering, kartmaterial från entrékartor och litteraturstudier. Då mina bristande kunskaper i kinesiska utgjorde en barriär använde jag mig av redan genomförda, översatta, intervjuer istället för att genomföra egna intervjuer för att ta reda på vad befolkningen i Shanghai tycker. Materialet bestod med andra ord dessutom av ljudinspelningar och videoklipp. Vissa av källorna som jag använt mig av är på kinesiska då jag haft svårt att hitta tillförlitliga källor på svenska eller engelska. Jag har då använt mig av Google Translate för att översätta informationen. I referenshanteringen har jag översatt dessa källor till engelska efter förmåga.

Alla fotografierna i uppsatsen är tagna av mig. Parkernas areal har jag mätt från maps.google.cn, jag använde .cn istället för .se då kartorna inte stämde överens med satellitbilderna på se-domänen.

Genomförande och avgränsning

Syftet med arbetet var inte att jämföra parkerna mot varandra, utan mot ett antal kriterier från Helena Nordhs checklista (Nordh, 2006) för att ge en inblick i stadens parkutbud. Parkerna kategoriserades varken efter checklistan eller aktivitetsförklaringarna. Målet med just detta var att lyfta fram olika parkers kvaliteter och möjligheter. När jag skrivit om de olika parkerna har jag följt en och samma struktur och har undersökt parkerna efter samma kriterier. Detta har medfört att det enkelt går att jämföra parkerna mot varandra i vidare forskning om så önskas, detta är dock inte huvudsyftet med arbetet.

Parkerna har inte studerats ur en biologisk eller ekologisk synvinkel, jag har exempelvis varken detaljstuderat eller artbestämt flora eller fauna. Istället har jag skrivit ur ett miljöpsykologiskt perspektiv och har undersökt parkerna utifrån utformning, läge, upplevelse och användning. Parkerna har besökts dagtid på vardagar under april månad, vilket kan ha betydelse för vilka andra människor som besökte parken och vilka aktiviteter som utfördes. Viktigt att betona är även att allting som observerats har varit ur mitt västerländska perspektiv som född och uppväxt i Sverige, vilket kan ha vinklat upplevelsen åt ett eller annat håll.

I urvalet av parker har jag gått efter läge, storlek och popularitet. I största möjliga mån ville jag visa på ett brett utbud av de olika typer av parker som finns att tillgå i staden, för att kunna föra en bredare diskussion kring dessa. Då staden är stor uteslöts parker i de periferierna delarna av staden, istället valde jag parker som går att nå inom en halvtimme från stadens centrum. Parkkaraktärerna som Patrik Grahn tagit fram (Grahn, 2001) har fungerat som en hjälp för att förstå parken som helhet, men huvudsyftet med uppsatsen var inte att kategorisera parker efter dessa karaktärer.

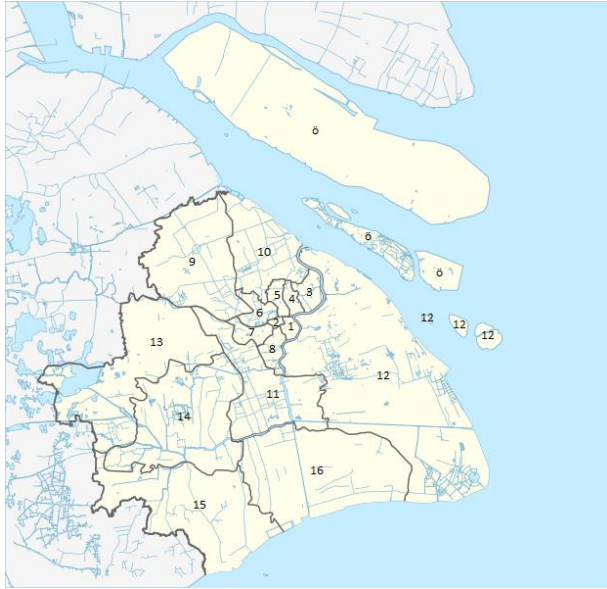
Jag valde bort 400 år gamla Yu Garden med sin traditionella utformning trots att det är en av de mest kända parkerna i Shanghai. Detta eftersom den upplevs mer som en turistattraktion snarare än en park som används av lokalbefolkningen, där det senare var vad jag var intresserad av. Shanghai har fyra andra traditionella parker, vilka är Qa Shio Garden, Gumi Garden, Linxia Garden och Zuibaichi Park. Dessa ligger utanför de satta geografiska avgränsningarna (inom 30 minuter från centrum).

När jag sökt litteratur på internet har sökorden Shanghai*, urban, park*, "green space*", stress*, nature, landscape och "park access" använts.

Begreppsförklaringar

”Park”

Med park menar jag i min text ett offentligt grönområde som används för rekreation och nöje av människor. Jag kommer dock inte att ta med skulpturparker, turistattraktioner eller rena nöjesparker då en viktig del i min uppsats har varit just grönstrukturen och hur Shanghais invånare snarare än turister använder sig av parkerna i rekreationssyften.

Figur 1: Kartan visar Shanghais utbredning i ljusgult och stadsdelarnas avgränsningar i mörkegrått. Chongming och de öar som tillhör Pudong har inga sådana avgränsningar. (Bildkälla: Wikimedia Commons, 2018. Siffror är tillagda av författaren för att kunna skilja på stadsdelarna.)

”Stadsdel”

Shanghai är uppdelat i 16 stadsdelar, samt ön Chongming (Travel China Guide, u.d.), se figur 1. Siffrorna i texten nedan korrelerar till siffrorna i figur 1.

Till de centrala stadsdelarna räknas Huangpu och Jing'an (stadsdelar 1–2). Yangpu, Hongkou, Zhabei, Putuo, Changning och Xuhui (stadsdelar 3–8) räknas till de stadsdelar som är näst mest centrala. Till Shanghai förstad räknas stadsdelarna Jiading, Baoshan, Minhang och Pudong (stadsdelar 9–12). I periferin ligger ön Chongming (ö) och stadsdelarna Qingpu, Songjiang, Jinshan och Fengxian (stadsdelar 13–16) vilka tillsammans utgör ungefär hälften av Shanghais yta. Parker som studerats i arbetet ligger i stadsdelarna Huangpu (1), Hongkou (4), Zhabei (5) och Pudong (12), se figur 1 samt figur 2.

”Kulturpräglad”

Utgår från Patrik Grahns parkkaraktärer Lek, Planen, Fest och Kultur/Historia och är ”Grönområden som tydligt formats av människor för skilda aktiviteter.” (Berggren Bärning & Grahn, 1995).

”Naturpräglad”

Utgår från Patrik Grahns parkkaraktärer Vild, Artrik, Rymd och Rofylld och är ”Det stora, tysta landskapsrummet. En helt annan värld än staden.” (Berggren Bärning & Grahn, 1995).

Figur 2: Kartan visar de studerade parkernas ungefärliga position. (Bildkälla: Wikimedia Commons, 2018. Stjärnor är tillagda av författaren.)

Staden Shanghai och sju av dess parker

För att ge en djupare förståelse och en bakgrund till hur jag upplever parkerna jag studerar behöver en beskrivning av förutsättningarna för parkernas användning och utformning ges.

“The plane trees of Shanghai's historic former French Concession area are iconic symbols of the city, like The Bund waterfront or the Pudong skyline” (HASSELL, 2016)

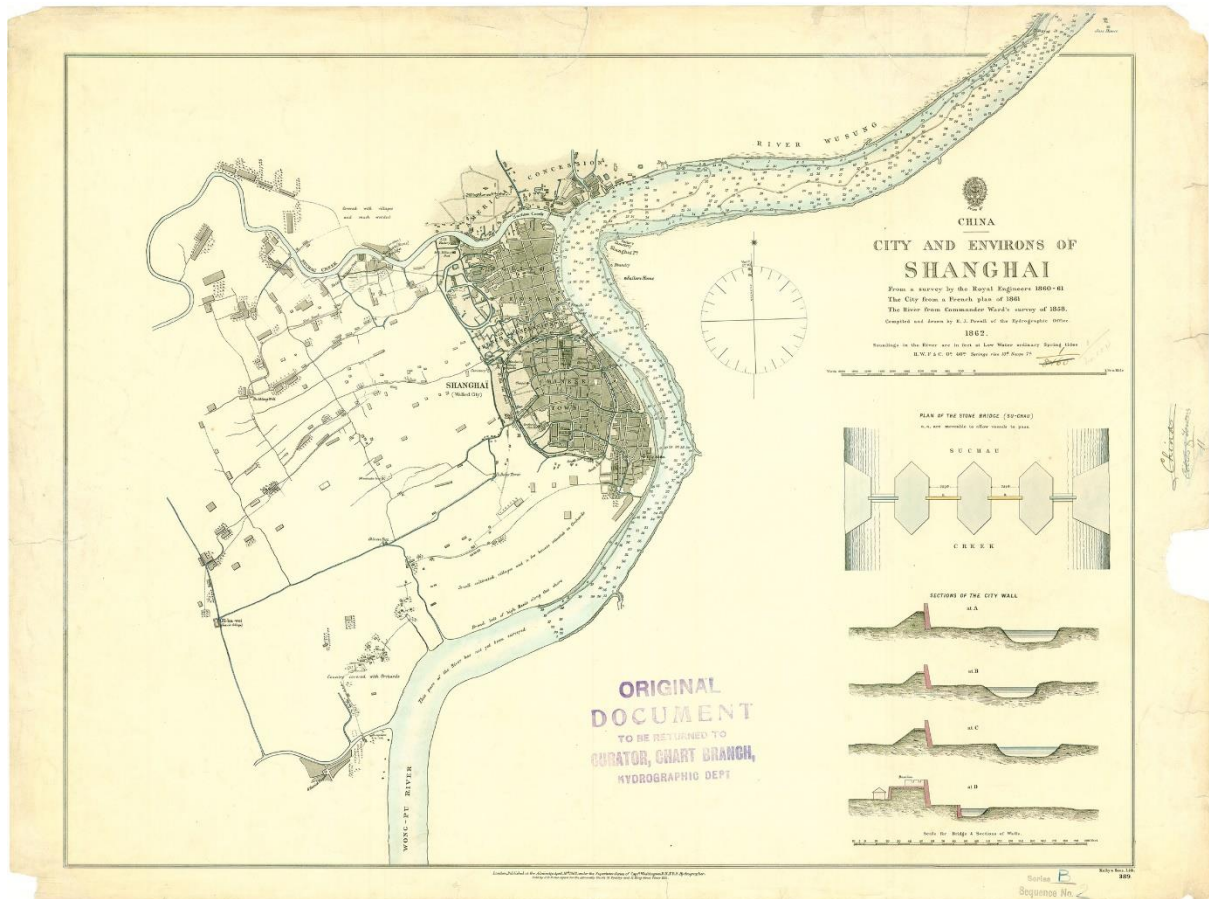
Figur 3: Tianzifang, en del av French Concession, har grönskande gaturum (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-15).

Figur 4: Pudongs stadssiluett, nattetid. De två högsta byggnaderna på bilden är Pearl Tower (spiran till vänster) och Shanghai Tower, världens näst högsta byggnad (tornet till höger) (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-15).

Historia

Första gången som staden nämnades under namnet Shanghai var under början av 1000-talet men Shanghai blev först erkänd som stad år 1297 (Morgan, et al., 2017). Tack vare sitt läge intill havet och kopplingen till floden Yangtze, vilken är Kinas längsta flod, så blev staden under 1600-talet en populär handelsplats för såväl kineserna att köpa bomull och kryddor som för britterna att köpa porslin, silke och te med opium från Indien som betalning. Årligen importerades 30 000 lådor fulla med opium till Kina, vilka tillsammans innehöll ungefär 2 000 ton av drogen. Opium blev populärt bland såväl Shanghais underklass som överklass och bidrog både till stadens förfall som till dess ekonomiska utveckling. Efter Opiumkriget 1842 som resulterade i en överenskommelse mellan Kina och Storbritannien öppnade det första brittiska konsulatet i Shanghai och britterna fick börja bosätta sig i staden, vilket de gjorde främst inom brittiska koncessionen. Inom loppet av 11 år hade antalet brittiska handelsfartyg ökat från 44 stycken (år 1844) till 437 stycken (år 1855). Under denna period öppnade även amerikanska koncessionen och franska koncessionen, varav den senare idag är mycket populär bland västerlänningar (Morgan, et al., 2017).

Först under de tidiga åren av 1920-talet tilläts japaner och kineser (vilka var en klar majoritet av befolkningen) sitta med i kommunalrådet som bestämde om allt från stadens lagar till hur stadens sanitet togs om hand. Kineserna behandlades som en andra klassens invånare i staden, och fick exempelvis inte besöka parker administrerade av kommunalrådet förrän 1928. 1934 bestod strax över 2% av stadens invånare av britter vilka bodde inom Brittish Concession, se figur 5 (Morgan, et al., 2017).

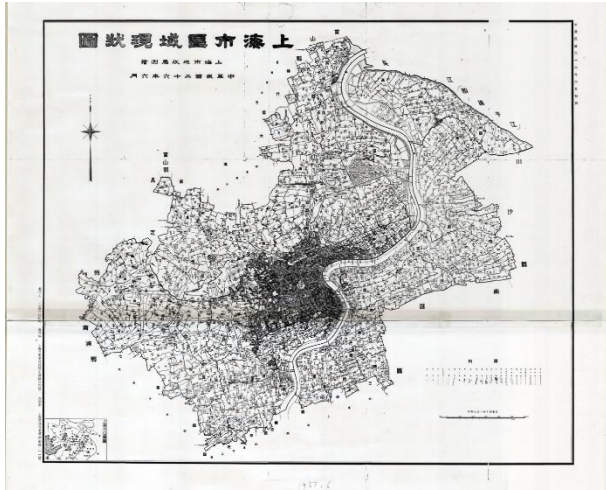

Figur 5: Shanghais utbredning 1862 med indelningar bestående av "American Concession", "English Concession", "French Concession" och "Chinese Town" sett från kartans övre till nedre del (Henriot, 2018).

1941 invaderade Japan Shanghai och två år senare hade inte längre västerlänningarna makten över staden (Morgan, et al., 2017). Först 1945 drog sig japanerna tillbaka och de flesta västerlänningar som överlevt stannade inte kvar länge i staden då mycket hade förändrats. Detta bröt västerlänningarnas makt över staden och Kina kunde åter ta makten över Shanghai under Mao Zedongs kommunistiska styre. Mellan 1966–1970, under kulturrevolutionen, skickades en miljon av Shanghais unga invånare till landsbygden utanför staden och invånare som hade kontakt med västerlänningar under denna period straffades. Särskilt välutbildade skickades ut till landsbygden för att utföra arbete de var överkvalificerade för. Tempel förstördes och munkar och präster skickades även de ut till landsbygden där de hindrades från att praktisera sin religion och andra troende medborgare hindrades från att uttrycka sin religiösa tro (Morgan, et al., 2017).

Under 1990-talet började Shanghais resa mot att se ut så som vi känner staden idag. Under mitten av 1990-talet stod Kina för hälften av världens konsumtion av betong och flera skyskrapor byggdes under denna period. Under 1990-talet byggdes även Shanghais två första tunnelbane-linjer, linje 1 och linje 2,

Figur 6: Shanghais utbredning 1937, här syns att centrum (mörkgrått) har växt betydligt sedan 1862 (Henriot, 2018).

som går mellan Xinzhuang – Fujin Road (nord-sydlig riktning) samt mellan Pudong International Airport – East Xujing (väst-östlig riktning) (Morgan, et al., 2017).

En megastad

Shanghai är idag en av Kinas och dessutom världens största städer. Till ytan är staden att jämföra med två stycken Gotland, eller halva Skåne, och staden har sex-dubblats till ytan de senaste 30 åren (Morgan, et al., 2017). I slutet av 2014 bodde 24 256 800 människor i Shanghai (Shanghai Bureau of Statistics, 2015) och befolkningstätheten är med svenska mått mätt väldigt hög. Befolkningstätheten har ökat snabbt

de senaste åren och regeringen har nu satt en övre gräns för hur många invånare som får bo i staden, vilket landade på 25 miljoner människor (Shanghai Government, 2018). Mängden människor är något som märks av tydligt under mitt besök. I The Bund går poliskantade, långa och breda köer till vissa av övergångsställena, och trots att många av tunnelbane-linjerna går minst var femte minut är det inte sällan så trångt att inte alla kommer på, båda exempel på vardagliga situationer för dem som bor i Shanghai. Det är inte en ovanlig syn att föräldrar har band knutna runt barnets och föräldrarnas vrister, vilket jag antar att föräldrarna har för att inte tappa bort barnen i folkmassan. Med detta sagt är det inte såhär trångt överallt i Shanghai, men jag stötte oundvikligen på liknande situationer var gång jag rörde mig ute i staden.

Shanghaineserna kallas xiaozi av resten av Kinas befolkning vilket översätts till ”små kapitalister” (Morgan, et al., 2017) och det ligger utan tvekan mycket pengar i staden men här finns också stora ekonomiska klyftor. Höghus på 20 våningar ligger precis intill äldre små hus på två våningar, det är ingen ovanlig syn. Staden har utan tvekan stora problem med smog, luftföroreningar och vattenföroreningar men har under de senaste åren gjort insatser för att ändra på detta genom att bland annat anlägga fler parker och har lagt fram planer för att sätta upp förbud mot luftförorenande fordon och fabriker (Morgan, et al., 2017). En anledning, som jag kan tänka mig, till att det finns så många vackra parker och planteringar i staden är på grund av att Shanghai verkar ha anställt många parkskötare.

Parkmark och klimat

Shanghai är beläget vid Kinas östkust och floden Huangpu som knyter an till Kinas längsta flod Yangtze. Staden har ett fuktigt subtropiskt klimat med varma fuktiga somrar och milda vintrar (The Editors of Encyclopaedia Britannica, 2017) vilket resulterar i ett annorlunda utbud av växtmaterial i relation till Sverige. Här växer exempelvis palmer lite varstans, och under april när jag besökte staden var de allra flesta lövträd frodigt gröna och planteringarna i full blom. Dagstemperaturen ligger i genomsnitt på 18 °C under april (Foreca, u.d.).

Idag finns omkring 157 parker i staden, de flesta av dem är gratis att besöka (Zhou, 2012). Shanghai har som mål att till 2035 öka andelen skogsmark inom staden från 15,6 % till 23 % och andelen kvadratmeter parkmark per capita från ungefär 7,8 kvadratmeter till 13 kvadratmeter (Shanghai Municipal Tourism Administration, 2018) (Shanghai Municipal People's Government, 2018). Detta är höga visioner och ambitioner, särskilt med tanke på stadens storlek och täthet. Under min vistelse i staden fick jag uppfattningen att Shanghai är frodigt grönskande, med bland annat många alléklädda vägar och gator. I Sverige har vi i genomsnitt 49 kvadratmeter parkmark per invånare (Östberg, et al., 2017) vilket är en betydligt högre andel. Det kan vara bra att ha i åtanke att vi är avsevärt mycket mer befolkningsglesa i

Sverige än vad Shanghai är, att Shanghai endast är en stad vilken jag jämför med hela landet Sverige och att mängden parkmark inte säger någonting om dess kvalitet. Dessutom varierar andelen parkmark per stad kraftigt i Sverige, Uppsala har exempelvis fyra gånger mer parkmark per capita än vad Lund har (Berggren Bärning & Grahn, 1995).

Hassel (HASSELL, 2016) gjorde en undersökning om invånarnas inställning till grönstrukturen i Shanghai, som gav följande resultat:

“The majority of people we talked to had concerns with the quality and accessibility of public space in the city.

- 87 percent thought Shanghai wasn’t green enough.
- 80 percent worried about air pollution.
- 61 percent wanted better access to nature.
- Only ten percent of [the] people could name a city park that made them feel connected to nature.

Over a third of the people surveyed chose leafy Ferguson Lane as one of their favourite places in Shanghai, and the place in the city that they most closely associate with nature.” (HASSELL, 2016)

Även om en alltid bör vara skeptisk mot undersökningar likt denna, då den inte representerar stadens alla invånare och frågorna kan ha ställts på olika sätt, så tycker jag citat ovan är intressant att reflektera över. Särskilt delen angående Ferguson Lane, vilken är en gata kantad av byggnader och plataner. Att en tredjedel av de tillfrågade valde denna gata som den plats där de känner sig mest samhöriga med natur får mig att fundera på vilken typ av natur som invånarna har att tillgå.

1. Lu Xun Park

Historia

Denna park byggdes 1896 som en skjutbana och sportspark (Shanghai International Studies University, u.d.). 1988 döptes parken om från Hongkou Park till Lu Xun Park efter en av Kinas främsta författare Lu Xun som bodde i närheten av parken under sina sista nio år i livet och regelbundet strosade runt i parken. 20 år efter Lu Xuns död flyttades hans mausoleum till parken och ett museum till hans minne byggdes (Shanghai International Studies University, u.d.).

I parken finns också den kinesiska-japanska vänskapsklockan som ska minna om fred mellan Kinas och Japans unga. Lu Xun Park har behållit den ursprungliga södra entrén med sitt valv och en dryckesfontänen byggd 1929 (Time Out, 2012). Idag har parken drag av såväl brittisk som kinesisk trädgårdsdesign.

Figur 7: Kartan visar utformningen och avgränsningen av Lu Xun Park (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-10)

Utformning

Parken har en total yta på cirka 22 hektar, vilket kan jämföras med Stadsparken i Lund som har en storlek på cirka 18 hektar (Google Maps, 2018). Lu Xun Park är inte överblickbar förutom vid vissa platser intill sjön samt ett par större rumsligheter som skulle kunna liknas vid torgmiljöer, dessa är belägna i anslutning till parkens huvudentré. Det går att komma in och ut ur parken genom fyra olika entréer, se figur 7, en i varje väderstreck vilka de även är döpta efter. Öppettiderna är mellan 06:00-18:00 varje dag. Parken är mycket artrik och lummig och har en tydlig kulturprägel. I parken finns såväl barr- som lövträd av olika slag. En del av träderna blommar under mitt besök, detsamma gäller buskskiktet. Markskiktet består mestadels av tuvgräs eller klippt gräs men jag ser även ängsliknande markskikt. I parken växlar rumsligheterna mellan att vara öppna och sluta, det finns såväl utrymmen för umgänge med andra som utrymmen för andrum där en kan vara så gott som ensam och filosofera. Det finns gott om mindre och avskilda rum i parken, mestadels för de som är beredda på att ta sig an en liten utmaning, exempelvis promenera över en bågformad bro till ön eller gå på trapporna upp för berget intill det artificiellt skapade vattenfallet på 15 meter, se figur 8.

Figur 8: En man beskådar vattenfallet som finns i parken (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-10).

Figur 9: Paddelbåtarna är vid besöket populära, särskilt bland unga par (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-10).

Parken är som helhet platt men har inslag av mer kuperade områden som är frivilliga att gå upp på, bland annat området med vattenfallet. Här finns även en sjö med varierande bredd och form, se figur 7. På vattnet kan en mot en kostnad paddla trampbåt vilket flera (särskilt unga par) passade på att göra, se figur 9. Det är lätt att ta sig runt parken som rullstolsburen eller med barnvagn på breda platta vägar som slingrar sig genom parken. De flesta av vägarna är slingrande, längs ena sidan av parken finns dock ett rätlinjigt avsnitt, se figur 7. Mindre vägar är betydligt mer slingrande mellan växtligheten och spontant uppkomna stigar går som genvägar på vissa ställen i parken. Det finns även en grön slinga som fungerar som joggingspår i parken. Markmaterialet är mycket varierande och består av asfalt (huvudvägarna), grus

(stigar och vissa ytor), plattor i natursten eller cement, mellanstora släta runda stenar lagda i cement, slät cement eller cement med ballast och gummigranulat (motionsslingan). Plattläggningarna och de mer detaljrika markmaterialen varierar vad gäller färg, textur och form. Parken känns betydligt större än vad den är tack vare alla slingrande vägar och olika möjliga vägar som går att ta. Stundvis känns möjligheterna oändliga och trots att jag aktivt försöker gå på de flesta vägarna missar jag en hel del. Framkomligheten är god för att ta sig runt parken, men det finns även mer utmanande vägar, stigar och trappor. Det finns gott om sittplatser med och utan tillhörande bord utspridda i parken.

Läge

Parken ligger i stadsdelen Hongkou, intill Hongkou fotbollsstadium. Inifrån parken syns en del flerbostadshus. Intressant, tycker jag, var att tunnelbanelinje nummer åtta går rakt under parken vilket stundvis märks av när jag promenerar där genom ett dovt mullrande i kombination med ett lätt vibrerande av marken.

Ungefär 1,5 kilometer öster om parken ligger Heping Park, cirka 2 kilometer väster om parken ligger Zhabei Park och ungefär 3 kilometer väster om parken ligger en större park kallad Daning Lingshi Park. Utöver dessa finns en del mindre parker inom ungefär samma avstånd som ovanstående.

Upplevelse

Jag besöker parken en varm tisdag eftermiddag i 27 grader och sol. I parken hölls sångfåglar i mycket små burar uppsatta i träden på "Birds Hill" liknande fågelburarna i Stadsparken, Lund. Fågelavdelningen i Lund består dock av betydligt mer tilltagna storlekar på burarna. För mig känns detta obekvämt och jag tycker mycket synd om fåglarna i Lu Xun Park, de andra besökarna verkar dock njuta av fågelsången. Det doftar Sakura från körsbärs- och plommonträden där de växer, dessa är i full blom vid besöket.

Trots att parken ligger intill flera större vägar hör jag bullret från dem endast ett fåtal gånger, och inte på en störande nivå utan snarare för att jag aktivt lyssnar efter det. Parken fylls istället av ljud som stilla musik från blåsinstrument, bland annat ett stycke som liknar Auld Lang Syne vilken verkar vara populär bland parkernas musiker, fylligt fågelkvitter, skvalpande från sjön och rasslande i löv. Det är lätt att orientera sig i parken, med tydliga avdelningar för olika aktiviteter.

Användning

Parken innehåller flera olika stenelement. Bland annat det artificiella vattenfallet, stenar stora nog att skutta mellan och stenar som byggnadselement i broar och dylikt.

Parken innehåller även en nöjespark som är öppen vid mitt besök. Många unga och barn åker de olika berg- och dalbanorna och karusellerna här. För att komma in till paviljongen där Lu Xuns mausoleum finns betalas en summa på 15 RMB, förutom detta område är inträdet till parken gratis, se figur 10.

Figur 10: Innanför Lu Xuns mausoleum står flera bonsai-träd i krukor (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-10).

Figur 11: Några av parkens besökare flyger drake (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-10).

Det är mycket liv och rörelse i parken med motionärer som tränar tai chi, hoppar hopprep, spelar tennis eller joggar, musiker som övar på sina stycken, äldre, mycket skickliga, besökare som flyger drake eller fiskar (se figur 11), familjer och par som strosar runt eller åker i paddelbåtarna. Det är dock inte så pass fullt att det upplevs trångt, vissa av bänkarna var lediga (även om det är få) och stundvis finner jag mig själv vara ensam.

Det finns gott om bänkar överallt i parken, på många av dem sitter besökare och sover eller vilar, på andra spelar de kortspel eller instrument, se figur 12. Det finns en restaurang kallad Yingzhuge Tea House i parken samt ytterligare tre ställen för te och andra drycker, alla är inte öppna när jag besökte parken men de flesta är det.

Figur 12: Kort- och tärningsspelande äldre, med nyfiken publik runt sig (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-10).

Figur 13: En staty av Charles Dickens står rest i statysamlingen "The World Literary Giant Square" (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-10).

I parken finns en cirka 3 meter hög staty rest över Lu Xun nära parkens södra entré, dessutom står här flera statyer över västerländska manliga författare inklusive Charles Dickens i anslutning till torgytan vid södra entrén, denna samling kallas "The World Literary Giant Square" (Dreamstime, 2015), se figur 13. Här är det en del besökare som stannar till och tar fotografier på sig själva tillsammans med statyerna.

2. Expo Park

Historia

Expo Park är en relativt ny park, byggd 2010 i samband med Världsutställningen Shanghai Expo och konceptet "Better City – Better Life" (Shanghai Urban Planning Bureau, u.d.). Parkområdet har gått från att vara naturlig våtmark, till jordbruksmark och till sist till industrimark innan Expo Park öppnades.

Parken ska snarare framhäva än dölja platsen som post-industriell och här finns flera element som anspelar på platsens historia som industrimark. Parken skall dock även visa framfötterna när det kommer till innovation och teknologi i samband med grönstruktur och tanken är att parken skall fungera som ett kulturellt nav med mycket aktivitet. 2017 vann Sasaki tävlingen om Expo Parks framtida utveckling med ett förslag som visar på stor expansion av parken. Vid mitt besök hade dock inte denna expansion ännu skett. Jordlagret var mycket påverkat av bland annat tungmetaller på grund av industrin som tidigare legat här och innan parken byggdes behövdes en del av jordlagret ersättas och grundvattnet och jordlagret renas. En medveten satsning har gjorts till att skapa ett rikt ekosystem i parken, med en varierande flora och fauna (Shanghai Urban Planning Bureau, u.d.).

Figur 14: Kartan visar utformningen och avgränsningen av Expo Park (Foto: Matilda Dablström, 2018-04-13).

stenbumlingar utplacerade, en staty av djurhuvuden vid en av entréerna och en installation med skrot i betong. Dessutom finns en del uteserveringar kopplade till restaurangerna, och en del bänkar utplacerade på såväl solskyddade som solexponerade platser.

Utformning

Expo Park består av cirka 23 hektar (Google Maps, 2018), vilket kan jämföras med Alnarpsparken som är ungefär 26 hektar stor (Länsstyrelsen Skåne, u.d.). Parken består av en kombination av öppna och slutna rum. Östra sidan av Expo Park består mestadels av öppna rum med vyer över stadens siluett, se figur 15 och 16, floden med sina lastfartyg och större arkitektoniska broar för biltrafik. Längre västerut i parken blir rummen mer och mer slutna och stigarna och vägarna är placerade inom parken snarare än ut mot floden. Vegetationen döljer floden och bilvägen för att ibland öppna upp sig och visa floden igen med inramning av växtligheten, se figur 17. Parken är relativt överblickbar till större delen av ytan. Ginkgo och Metasequoia är populära träd tillsammans med högre gräs och storbladiga marktäckare. Parken har en kulturprägel och kombinerar ett lummigare växtval som består av gamla trädsorter med modern utformning vilket känns spännande för mig som landskapsarkitektstudent, se figur 17 och 18. Parken innehåller såväl floden som dammar och vattendrag, se figur 15. Vatten är hela tiden närvarande under min promenad och gick att komma nära. Här finns också en hel del

Figur 15: Utblick över stadssiluetten (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

Figur 16: En postindustriell detalj som kvarlämnats i parken, den blå kranen, och stadssiluetten i bakgrunden (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

Parken har inga dramatiska höjdskillnader men är mjukt kuperad vid några konstgjorda kullar, vilka är täckta med tuvgräs och storbladiga växter. Parken har en svag lutning mot kajen. Det är lätt att ta sig fram överallt på tydligt markerade underlag för jogging, cykling och promenad, men ibland slås promenad ihop med de två andra kategorierna vilket är lite förvirrande. Markmaterialet består till stor del av gummigranulat i olika kulörer och betongplattor med olika form och storlek. Vägarna slingrar sig fram och promenadvägarna varierar i bredd längs med floden. För någon som har barnvagn eller sitter i rullstol så är parken lätt att ta sig fram i.

Figur 17: Utblick mot stadssiluetten (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

Figur 18: Lummigt och slingrande i parkens västra delar. Parken kombinerar äldre växtsorter med modern design (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

Fyra stycken restauranger, alla stängda vid mitt besök, ligger belägna inom parken. Dessa innehåller bänkar med bord på sina uteserveringar, men förutom dessa finns inga bänkar med bord i parken. Jag kan tänka mig att restaurangerna öppnar längre fram mot sommaren. Det går att komma in och ut ur parken genom fyra entréer mellan klockan 08:00-20:00 varje dag.

Läge

Expo Park ligger intill floden Huangpu, med floden norr om sig, i stadsdelen Pudong. Intill parken ligger bland annat ett stort shoppingcenter kallat The River Mall, samt Mercedes-Benz Arena och China Art Museum. Expo Park går i stort sett ihop med Houtan Park, men de skiljer sig en del åt då Expo Park har ett sportigare uttryck och mer varierande rumsligheter än Houtan Park. Expo Park är dessutom kopplad till floden till en större del. Kring parken finns en något glesare höghusbebyggelse än kring andra parker, bortsett från intilliggande park.

Upplevelse

Jag besöker parken en blåsigt, ljummen och mulen fredag förmiddag vilket kan påverka besökartätheten, användningen och upplevelsen av parken. Från parken hör jag vågskvalp som slår upp mot kajen och ljudet från fraktfartygen som luffar förbi över floden. Ett sus från biltrafik och den avlägsna staden hörs i de mer öppna rummen av parken. Det luktar kryddigt från en trädsort som är planterad i parken, och det rasslar i alla löven från vinden. Parken upplevs som lugn och tyst med dova och ensidiga ljud från floden och fraktfartygen. Det är en trevlig park och personligen uppskattar jag den, mycket på grund av kontakten med floden och vyn över stadssiluetten och broarna. Parken har flera häftiga vyer ut mot stadsranden av stadsdelen Huangpu och Lupu Bridge som binder ihop Huangpu och Pudong, se figur 20 och 24. Det är svårt att veta när Expo Park tar slut då den går in i en annan park, Houtan Park. Förutom det är parken mycket lättorienterad.

Figur 19: *Ginkgo* växer på flera ställen i parken (Foto: Matilda Dablström, 2018-04-13).

Figur 20: Detaljbild av växtmaterial och sten, i bakgrunden skymtar Lupu Bridge (Foto: Matilda Dablström, 2018-04-13).

Användning

Fram mot lunch kommer även en och annan regnskur med fint regn. Vid besöket stöter jag på en del motionärer som joggar och promenerar genom parken. Det är en tydligt rörelsebetonad park till för motionärer och jag stöter, trots det sämre vädret, på ett flertal motionärer som joggar genom parken samt en del som promenerar eller åker moped genom parken, se figur 21. Ett par sitter och äter brunch på en av bänkarna och flera parkskötare städar och sköter om parken, se figur 22. Det finns ett mycket vackert cykelstråk som går genom parken som är delvis upphöjt i förhållande till resten av parken, jag stöter dock inte på någon som cyklar där under mitt besök. Genom litteraturstudier och muntliga källor har jag fått till mig att detta är en park som besöks vid evenemang och festarrangemang. Parken känns mycket vuxen och jag ser endast ett barn tillsammans med sin förälder promenera genom parken under mitt besök. Jag kan tänka mig att detta är en plats där människor kollar på andra människor (på grund av flödet) och njuter av solen (många öppna platser). Det kostar ingenting att besöka parken.

Figur 21: Ung kvinna joggar förbi på det utmarkerade joggingspåret (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

Figur 22: Lupu Bridge syns bakom en av parksköitarna, som här bär långa bambustammar på axlarna (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

3. Houtan Park

Historia

Likt Expo Park är Houtan Park byggt 2010 på gammal industrimark som användes av en stålfabrik och ett varv, se figur 24 (Arch Daily, 2018). Jordlagret och grundlagret var innan åtgärder gravt förorenat av bland annat tungmetaller. Parken byggdes främst för att rena det förorenande vattnet från floden. Vattnet räknas som farligt att simma i, och saknar vattenlevande organismer. Med hjälp av terrasserings syresätter de vattnet i parken vilket också ger ett attraktivt inslag och speglar platsens agrikulturella historia, och växtvalet har gjort med avsikt att växterna ska rena vattnet från olika föroreningar. Tack vare insatserna kan fiskar leva i vattnet i parken, och kontakt med vattnet är inte farligt, dock ska det fortfarande inte drickas av människor. Parken skapades även för att invånarna skulle kunna komma närmre floden vilket de gjorde genom att lägga större stenar i sluttning ut mot floden. Detta tillåter flora och fauna att ta plats längs med floden och hindrar även erosion. Dagligen fluktuerar vattennivån med strax över två meter här, och parken skulle också klara av att hantera översvämningar, parken har en sluttning på mellan tre-fem meter från fastlandet till floden. Här vill staden visa på ekologiska tekniska framsteg (Arch Daily, 2018).

Figur 23: Kartan visar utformningen och avgränsningen av Houtan Park (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

Utformning

Houtan Park är cirka 13 hektar stort vilket går att jämföra med Stadsparken i Lund som är cirka 18 hektar (Google Maps, 2018), en del av parken är vid mitt besök avstängd för vad som verkar vara ett fågelreservat då det sitter en hel del hägrar i träden. Detta är ett exempel där de gjort en ansats att göra en naturlig park. På grund av avsaknaden av rymd och utrymme, avsaknaden av tystnad och det styrda valet av framfart så känns dock inte denna park helt autentiskt naturlig. Houtan Park har dock ett vildare mer naturligt uttryck än Expo Park, med sädesfält, se figur 29, och något som kan vara ett fågelskyddsområde.

Jämfört med anslutande Expo Park är Houtan Park mer avskärmad från floden vilket även innebär att en promenerar närmre bilvägen. Denna park är mer inriktad till promenerande och inte lika anpassad till jogging som föregående park. Fler stadsljud hörs här, dock fortfarande mindre påtagligt än fraktfartygen från floden likt Expo Park.

Figur 24: Postindustriella inslag syns överallt i parken (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

Figur 25: Promenad på trall längs med vattnet. Säd och vass växer på sidorna (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

Denna park går att nå genom två officiella entréer längs med parkens ena långsida, men går även att nå från kortsidorna. Parken är öppen mellan 09:00-18:00 varje dag. Houtan Park innehåller en grusstig som slingrar sig på flodsidan av parken, stigen går alldeles intill en plattlagd gång i betong. Generellt sett är dock stigar och vägar relativt raka, med några knäckar här och var. På två ställen i parken har de lagt större plattor i natursten med ett mellanrum på cirka 10 centimeter mellan varje platta, där det växer något slags klöver. Detta manar till ett långsammare tempo och gör denna del av parken lite mer svårtillgänglig. Längs med stigen har de planterat vete på de ställen där inte träden skuggar. På andra sidan om våtmarken promenerar en på trall, se figur 25. Växtmaterialet består till stor del av nyplanterade träd och olika sorters gräs (såväl tuvgräs som högre oklippt ängsgräs), vass och säd, se figur 25 och 31. Våtmarken är nåbar och

en kan om en vill gå eller sätta sig precis intill. Det finns inga sittplatser med bord som inte är kopplade till uteserveringar.

Rummen är öppna och relativt stora, en har hela tiden vy mot våtmarken i mitten av parken. En post-industriell hamnkänsla vilar över platsen. Parken upplevs inte särskilt kuperad, men har en höjdskillnad på 3 meter (Hagerlund, et al., 2014), se figur 27. Parken är ganska överblickbar och relativt lättframkomlig, ramperna är kanske i brantaste laget för en rullstolsburen men för någon med barnvagn fungerar de nog bra. Här finns en restaurang, och flera bänkar och sekundära sitttytor i form av trappor som går ner till våtmarken. En del av parken är kopplad mer till floden och agerar som en hamn åt större båtar, se figur 26.

Figur 26: Större båtar ligger på rad intill bryggan (Foto: Matilda Dablström, 2018-04-13).

Figur 27: Om en vänder sig mot Expo Park kan en se Lupu Bridge (Foto: Matilda Dablström, 2018-04-13).

Läge

Houtan Park ligger i stadsdelen Pudong längs med floden Huangpu väster om sig. Kring parken finns en lite glesare bebyggelse jämfört med hur bebyggelsen ser ut kring övriga parker, borträknat Expo Park som ligger i samma område precis intill Houtan Park. Bebyggelsen verkar mestadels innehålla kontor.

Upplevelse

Vid besöket är det mulet, ljummet, blåsigt och stundvis mycket regnigt vilket kan påverka andelen besökare och deras aktiviteter i parken. Jag besöker parken en fredag mitt på dagen. Parken är i ytterkanten full av vilda hägrar vilket bidrar till naturlikheten. Parken upplevs som lugn, öppen och trevlig. En lugn och naturlig park med tidvisa vyer ut mot stadsdelen Xuhui och Lupu Bridge, se figur 27. På grund av regnet stannar jag endast till en gång under några träd och använder ingen av de vysköna sittplatserna, vilket jag förmodligen gjort om det varit uppehåll eller om de varit skyddade från regnet. Jag hör i Houtan Park porlande vatten istället för vågskvalp och fler stora och små fåglar här än vad jag hörde i Expo Park. Det är, åtminstone för mig, smått förvirrande att förstå var parken börjar och var den slutar.

Figur 28: Slutningen i parken går från vägen i öst till floden i väst (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

Figur 29: Säd som precis börjat komma upp ur jorden (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-13).

Användning

Parken är gratis att besöka. Byggarbetare och poliser arbetar på platsen, men jag ser inte alls lika mycket skötselpersonal här som i Expo Park. Det märks att Houtan Park har en lägre skötselnivå. Ett äldre par plockar klöver och lägger i korgar som om det vore till matlagning. Ett annat, yngre, par sätter sig på en av bänkarna innan det värsta regnet kommer och fotograferar sig själva i parken. Jag kan tänka mig att parken vid bättre väderförhållanden används till att studera växter och djur eller till att strosa runt i eller äta medhavd mat i då det finns många fina sittplatser som gjorde detta enkelt. Här finns också ett utrymme som liknar en scen inramad av träd och med utblick mot våtmarken, vilken ger möjlighet för att öva klassisk pardans eller kanske duka upp bord för att fira någonting.

4. Taipingqiao Park

Historia

Parken är byggd år 2001 under den amerikanska arkitektfirman SOM (Garden Visit, u.d.). Enligt Garden Visit byggdes parken ovan ett underjordiskt parkeringshus. Namnet Taipingqiao betyder ungefär "fredsbron" och parken byggdes i samband med "Taipingqiao redevelopment area" där den är placerad i mitten av nybyggnadsområdet (He & Wu, 2005). Då parken tillsammans med Xintiandi erbjöds som gåva till det kinesiska kommunistpartiets 80-årsjubileum fick parken vid byggandet både prioritet och extra mycket uppmärksamhet från den lokala regeringen. Området blev, bland annat tack vare detta, mycket populärt på fastighetsmarknaden. Innan parken byggdes låg här bostäder, så för att kunna bygga parken där den ligger idag har invånare varit tvungna att flytta vilket de blev kompenserade för bland annat genom större boende (He & Wu, 2005).

Figur 30: Kartan visar utformningen och avgränsningen av Taipingqiao Park (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-17).

Utformning

Denna park är cirka 5 hektar stor (Google Maps, 2018) och varierar mycket i bredd vilket gör den nästan koniskt formad ovanifrån sett. Storleken på parken går att jämföra med Folkets Park i Malmö som är 7 hektar stor (Google Maps, 2018). Det finns flera entréer till parken, och längs med hela norra delen av parken är det öppet mot vägen. Taipingqiao Park skärs igenom av en väg som delar upp parken i en mindre del i öst och en större del i väst. Något som knyter ihop de två delarna är utformningen av trapporna som

böljande svänger fram över gräsytor på den mindre östra delen och dammen på den större västra delen, se figur 32. Dammen är vid mitt besök halvfylld men på sommaren täcker vattnet stenarna som nu tittar fram och fontänerna är igång vilket ger svalka varma sommardagar och fyller parken med ljudet av vattenbrus. När vattnet står högre går det att komma hela vägen fram, men vid besöket går vattnet inte att nå.

Figur 31: Tapiingqiao Park växlar mellan ombonade korridorer och öppna vyer (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-17).

Figur 32: De öppna rummen har gångar som går längs med klippta gräsmattor och dammen (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-17).

Parken består av ett större överblickbart rum lokaliserat kring dammen samt slingrande stigar och mindre slutna rumsligheter under de uppvuxna träden som står planterade på de tuvgräsbeklädda kullarna, se figur 31. Kullarna är höga och går inte att se över, det framgår inte om de får beträdas eller inte men min personliga upplevelse är att de inte bör beträdas. Förutom dessa kullar är terrängen mycket platt och lättframkomlig. Att träden står planterade på höga kullar ger en effekt av att de är mycket höga, stora och uppvuxna. De skapar ett lövat tak över gångarna. Markskiktet består främst av tuvgräs och klippt gräs samt planteringar. Parken upplevs som kulturpräglad. De plattlagda gångarna i räfflad betong, som har ett ganska naturstensliknande uttryck, svänger fram över parken vilket får den att kännas större än vad den är. Oftast slutar de i en korsning där en måste göra ett vägval istället för att ha en huvudslinga som löper genom hela parken.

I dammen ligger flera stenbumlingar fastsatta, om dammen någonsin är helt torrlagd kan de säkert agera som ett roligt lekelement, se figur 33. Parken har inga serveringar men flera sittplatser under träd och på de solbelysta trapporna ner till vattnet så medhavd mat går att förtära här, se figur 34. Det finns dock inga sittplatser med bord vilket jag har sett i de övriga parkerna jag besökt, ofta bord där besökarna spelar kort- eller tärningsspel. Parken känns välstädad och det finns gott om skötselpersonal som vattnar och plockar vid mitt besök.

Figur 33: Fastsatta stenbumlingar ligger i botten av dammen (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-17).

Figur 34: Sekundära sittplatser på trappan längs med dammen (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-17).

Läge

Taipingqiao Park ligger mitt i centralaste delarna av Shanghai i stadsdelen Huangpu, alldeles intill Xintiandi vilket är en del av French Concession, och har flera parker nära inpå. Cirka 500 meter norr om parken ligger den lite mindre parken Huaihai Park. Den större parken Yanzhong Park ligger cirka 1 kilometer åt nordväst, och renässansparken Fuxing Park ligger cirka 1,5 kilometer väster om parken. Kring parken syns flera högre kontorsbyggnader och shoppingcentrum mot norr, och mot söder ligger det småskaliga Xintiandi med sitt shoppingcentrum.

Upplevelse

Jag besöker parken en solig och varm tisdag eftermiddag. På grund av sitt mycket centrala läge och sin knappa storlek och platta terräng, så hörs mycket stadsljud så som biltrafiken på vägarna utanför. För sitt syfte som hundrastningspark, genomfartspark och för de som verkar sitta och vänta eller bara ta en kort paus på väg någonstans tror jag dock inte att detta är ett bekymmer utan bidrar snarare till en känsla av händelse och liv. Jag känner hela tiden av parkens ytterkanter och förlorar mig aldrig i parken, trots det lyckas de få fram en lummig känsla, mycket tack vara kullarna och prydnadsbuskarna. En man spelar fiol, han spelar bland annat ett stycke som liknar Auld Lang Syne vilket ekar ut över hela parken. Vinden drar långsamt fram och rasslar i löven och solen står lågt, det är en härlig känsla som följer med mig när jag lämnar parken.

Jag har även möjlighet att besöka parken som privatperson en sen och mycket dimmig kväll efter att solen gått ned. Under dessa förutsättningar känns parken mycket mystisk, dock inte otrygg, med sina gammeldags lampor med dunkelt ljus och krokiga träd uppe på kullarna. Det känns som om jag gjort en resa tillbaka till 1920-talet och jag väntar på att få höra jazzmusik spelas av en ensam musiker i parken.

Användning

Vid mitt besök är parken full av människor, hundar och vilda katter. Parken är mycket populär bland hundägare som rastar sina hundar och låter dem leka med varandra, se figur 35. Enligt mina egna observationer under min vistelse i Shanghai är det inte ovanligt att låta hundarna gå utan koppel i Shanghai, vilket gör det lätt för dem att spontant leka med andra hundar, se figur 36. Parken verkar också populär som genom fartspark, unga som gamla och såväl ensamma som par och grupper sitter även på parkbänkarna och på trappstegen för att studera folk och ta det lugnt. Det finns ett flöde i parken som gör att den inte känns trång, trots att många går igenom den. Parken är gratis att besöka.

Figur 35: Hundägare rastar sina hundar i parken (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-17).

Figur 36: Hundarna springer ofta lösa i staden och kan leka fritt (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-17).

5. Daning Lingshi Park

Historia

Danling Lingshi Park har en ekologisk ståndpunkt och är en av tre större grönstrukturbälten i Shanghai med avsikt att spegla ett fridfullt och pittoreskt naturlandskap (Geocaching, 2017). Norra delen av parken skall efterlikna naturmiljöer i norra Kina, med kullar, woodland och en stor sjö, medan södra delen av parken skall efterlikna naturmiljöer i södra Kina (Stockfis, 2009). Här skall enligt Stockfis finnas mer av dammar och träsk. Parken började byggas vid sekelskiftet 2000 och öppnade två år senare. År 2004 byggdes parken ihop med före detta Guangzhong Park, som nu är Daning Lingshis östra del, och blev därmed ännu lite större (Geocaching, 2017).

“As for its design concept, Daning-Lingshi Park respects its culture depth which is human oriented and “a harmony between humankind and the nature”. It is designed in a style to preserve nature, inherit history, aiming to a mix and complex between oriental and western worlds, ancient and modern worlds, thus making it a large ecological park featuring hills and waters, while framed by natural landscapes and subtle varied combinations among arbors, shrubs, lawns, ground covers and rare-in-Shanghai swamps.” - (Geocaching, 2017)

Parken håller enligt Stockfis i te-festivaler, nyårsfiranden och ”International Music Fireworks Competition” vilka lockar mycket människor. År 2005 kom parken med som en av “Top Ten Greatest Sights of Shanghai” i undersökningen “The Greatest Sights in Readers' Eyes”, som tidningen Youth Daily höll i (Stockfis, 2009).

Figur 37: Kartan visar utformningen och avgränsningen av Daning Lingshi Park (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

Utformning

Parken är cirka 60 hektar stor (Google Maps, 2018), och därmed den största av de parkerna jag besökt. Parken går att jämföra med hela Nyhamnen eller Gamla Staden i Malmö, vilka båda är 77 hektar (Behrmann, 2017). Jag går in i parkens östra entré, vilken är en av sex entréer till parken. Parken har öppet dagligen mellan 06:00-20:00. Här har parken tydliga kulturella drag med formklippta häckar, rosenplanteringar och flera statyer, se figur 38 och 39. Marken är kruttorr och gångarna är ogräsbevuxna. Efter följer ett mycket skräpigt område med krossat porslin, byggnadsgrunder från rivna byggnader, plastkrukor och stenkross.

Det känns som om jag gått fel och jag väljer välgar som jag tror ska ta mig ur detta område men det fortsätter oavsett vilken väg jag tar. Senare under dagen när jag går tillbaka genom parken hamnar jag dock på en mycket bättre väg på denna lilla delens sydöstra del, men det är inte lätt att veta vilken av alla möjliga gångar som är bra att ta, de flesta av dem ser ut som jag beskrivit ovan.

Figur 38: Raka gångar med formklippta buskar och trädgårdsväxter likt rosor (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

Figur 39: En av flera statyer som finns i parkens östra del (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

Till slut kommer jag fram till parkens sjö. Det går att gå hela vägen fram till vattnet på flera ställen. Här finns en konstgjord sandstrand med kritvit sand vilken skulle kunna kallas parkens signum. En får inte bada i sjön, men det går bra att sitta på stranden eller ovanför stranden under solskydden, och det går bra att åka båt på sjön eller fiska från den. Det finns flera sittplatser utan bord i parken, men jag ser inga sittplatser med bord. Jag promenerar över en sammanhängande långa broar (se figur 40) för att söder om sjön komma till ett stort område som, vid rätt tidpunkt, är fullt av tulpaner. Vid mitt besök ligger bara lökar ovanpå den torra kala jorden. Här finns ett par mindre utställnings-vindmøllor och några kor i plast utplacerade, se figur 41. Kanske är denna del inspirerad av Nederländerna?

Figur 40: En sammanhängande långa broar i Daning Lingshi Park (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

Figur 41: Mindre utställnings-vindmøllor och några kor i plast utplacerade (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

De slutna rum som finns är lite undångömda, består av skuggiga skogsdungar som går att nå via stigar. Dessa rumsligheter bildar pelarsalsliknande rum, se figur 42. Dammen fortsätter i mindre delsegment. Parkens rumsligheter är mestadels öppna och med vyer över sjön eller upphöjd med vyer över parken, se figur 43. Parken är relativt överblickbar men trots det svårorienterad för mig.

Parken är relativt kuperad och svårframkomlig med ojämna markunderlag, trappor, broar och branta sluttningar. Många som går med barnvagn springer eller små-joggar ner för backarna. Gångarna är mjukt slingrandes med stora kurvor. Som jag nämnt innan består markmaterialet av ett olika material och i olika detaljnivå varav några är asfalt, plattläggning av naturmaterial eller betong med oregelbunden form eller regelbunden form, grus och mini-kullersten i betong.

Figur 42: Pelarsalsliknande rumslighet under trädkronorna (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

Figur 43: Vy över en del av sjön (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

I parken växer mycket rhododendron och större träd. Markskiktet består mest av kortvuxet ogräs och vilda blommor. Parkens är stundvis ganska lummig. Parken är kulturpräglad, men den västra delen av parken är inspirerad av naturliga miljöer.

I parken ska det finnas sju små kiosker, en restaurang och ett café, jag hittar dock inte alla. Här finns en hel del statyer utplacerade, vissa moderna och abstrakta, andra äldre föreställande bland annat en elefant och två lekande barn. I parken finns också ett utegym.

Läge

Parken ligger i stadsdelen Zhabei, i Shanghais norra delar. Intill parken ligger Shanghai Circus World, Zhabei Stadium och The Shanghai University. Zhabei Park ligger cirka 2 kilometer öster om Daning Lingshi Park. Kring parken finns en del flervåningsbyggnader och några, lite äldre, lägenhetsbyggnader.

Upplevelse

Jag besöker parken en blåsig och varm fredag förmiddag med gassande sol. Det doftar från rosorna i parkens östra del, senare luktar det hö eller ensilage och stadsljud hörs väl från den lilla östra delen av parken. Denna del upplevs skräpig och misskött, se figur 44. Senare luktar det sjö, från stranden hörs typiska strandljud, tänk svensk sommar, det ljuder liksom som ett glatt sorl. Många är där med sina små barn, se figur 45. Här hörs även mycket fågelkvitter.

Figur 44: En del av parken upplevs som mycket misskött och skräpig vilket påverkar belbetsintrycket (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

Figur 45: Den vita sandstranden är en av parkens signum (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

Jag tycker parken är svårorienterad och får ingen känsla för om jag är på väg ut ur parken eller mitt i den eller för vilket uttryck den vill ge. Det finns ingen konsekvens i material- eller växtval, skötsel eller utformning. Kanske är den bättre att besöka under andra årstider? Mitt generella intryck av parken är att

skötselnivån hålls relativt låg, och ogräs tycks få växa fritt. Som tidigare nämnts är hela parken dessutom mycket torr, så troligtvis sker ingen bevattning av parken.

Användning

Parken är gratis att besöka. Flera övar tai chi (se figur 47), övar blåsinstrument som saxofon och trumpet individuellt eller i grupper (se figur 46), motionerar lugnt och stretchar kroppen. De flesta som spelar instrument spelar bara några sekunder åt gången för att sedan prata med varandra, så det verkar snarare vara en social grej än att de försöker lära sig stycken. Jag går upp på en kulle som består av flera stigar och som känns lite undangömd. Många andra har dock hittat hit också, särskilt musiker eller människor som verkar ha rast från jobbet då det är klädda i kontorskläder. Parken är svårdefinierad härifrån, med olika stilar som kombineras med varandra eller tätt inpå varandra. Många motionerar på okonventionella sätt och använder träningsredskap och ytor kreativt.

Figur 46: En man spelar trumpet från en av parkbänkarna (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

Figur 47: Tai chi praktiseras på flera ställen i parken (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-20).

Det är även populärt att fiska i denna park. Besökarna njuter av vädret, solbadar och promenerar. Parken är boplatz till flera större fåglar, som ankor och gäss, dessa är sociala och inte rädda för att komma nära människor för att tigga mat. Det finns flera bänkar i parken, de flesta placerade i skuggiga lägen. Det finns två typer av bänkar, den ena är i grönmålat trä med ryggstöd, den andra är i sten och utan ryggstöd. Många använder bänkarna, men det finns fortfarande en hel del lediga vid besöket.

6. Huaihai Park

Historia

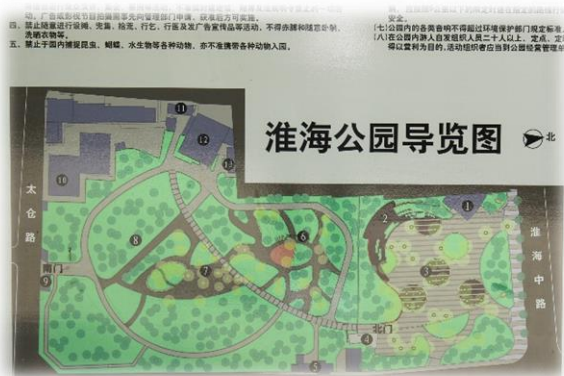
Parken är byggd på en gammal kyrkogård kallad Pahsienjao Cemetery eller Ba Xian Qiao Cemetery (Yangzi, 2013), och gjordes år 1958 om till Huaihai Park så som parken ser ut idag (Rihal, 2009). På engelska kallades kyrkogården, vilken öppnades 1863, för "The Eight Immortals Bridge Cemetery" och var en av totalt 11 stycken kyrkogårdar för utländskfödda i staden (Yangzi, 2013).

En som hade starka känslor knutna till kyrkogården var den judiske aktivisten, författaren och filantropisten Vladimir Zhiganov (1896–1978) som levde sitt vuxna liv i den ryska diasporan i Shanghai (Knyazeva, 2017).

"Zhiganov witnessed the degradation of the old French cemetery (Pahsienjao) on the eastern end of Avenue Joffre. He remembered the place as an oasis of urban calm, with gravestones submerged in flowers and interspersed with marble statues, overhung by a leafy canopy of old trees. After 1949 it was deliberately turned into a depot for sewage 191 collection carts.

...

Zhiganov was convinced the filthy depot had moved there from the city's edge specifically to spite the memory of the foreigners. He also believed that foreign consuls sent a note of protest to the First Premier of the PRC, Zhou Enlai, who, allegedly, responded that 'today China is interested in living Chinese, not dead foreigners.' The cemetery was destroyed and all gravestones excavated by 1958; the site became a park." (Knyazeva, 2017)

Figur 48: Kartan visar utformningen och avgränsningen av Huaihai Park (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Utformning

Denna park är minst av parkerna jag besökte med sina cirka 2 hektar vilket går att jämföra med Lundagård i Lund som är cirka 3 hektar stor (Google Maps, 2018). Parken har fyra entréer och består av ett torg samt en mer vegetationstät del och har en kombination av öppna och slutna rumsligheter, mestadels består parken dock av gångar och större öppna rumsligheter där människor samlas, se figur 49. Parken är relativt överblickbar, mycket tack vare sin ringa storlek. Huaihai Park är mycket platt förutom en upphöjd scen intill torget, se figur 53, det är lätt att ta sig fram. De krökta gångarna och ytorna är plattlagda

med betong eller natursten, eller gjorda i asfalt och kantade av natursten av olika sort huggna i ojämna former, se figur 50 och 51. Markskiktet består av klippt gräs eller tuvgräs, och här finns många olika slags buskar och träd som ger ett lummigt intryck. Parken har mer av en kulturkaraktär än en naturkaraktär.

Figur 49: Torgkänsla, här kan en använda utegymmet, spela spel och dansa (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Figur 50: Krökta gångar, med sekundära sittplatser i form av mur i två våningar (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Parken har, till skillnad från övriga parker jag besökt, inget inslag av vatten. Det finns flera bänkar av olika utseende i parken, runda bänkar kring träd är populära, och små pergolor. I anknytning till parken finns serveringar och statyer föreställande en förälder med sitt barn under ett paraply och två ungdomar på cykel. Statyerna verkar vara anonyma människor i sin vardag, vilket ger ett inbjudande intryck.

Läge

Parken ligger mycket centralt i stadsdelen Huangpu. I närheten av parken ligger bland annat parkerna Yanzhong Plaza Park (cirka 1 kilometer väster om parken) och Taipingqiao Park (cirka 500 meter söder om parken) samt Shanghai Concert Hall och två shoppingcenter. Parken är omgiven av höghus med bostäder och kontor.

Upplevelse

Jag besöker parken en solig och varm onsdag förmiddag. Biltrafiken hörs i bakgrunden men döljs bakom ljudet av fågelkvitter. Parken upplevs som trevlig, aktiv och populär bland invånarna. Det ljuder av

inspelad musik, livemusik och fågelkvitter och besökarna i parken utstrålar välbehag och glädje likt inga andra, jag möts av otaliga leende och vänliga ansikten. Det doftar klorofyll från all frodig vegetation, se figur 52. Tack vare parkens småskalighet är den mycket lättorienterad, dessutom känns rumsligheterna tydligt definierade och åtskilda. I min promenad genom parken pendlar jag mellan att vara näst intill ensam och att vara omgiven av andra besökare.

Figur 51: Intill denna gångväg växer bland annat bambu, sidorna är kantade med natursten (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Figur 52: Parken upplevs som frodig, och har ett stort utbud av växtmaterial (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Användning

Flertalet fågelägare tar med sina burfåglar och rastar dem i parken, här träffar och samtalar de med andra fågelägare och lyssnar till fåglarnas kvitter. De tar med fåglarna i mindre burar och sätter upp burarna i träderna, se figur 54. En yngre man har tagit med sig sitt notstativ och sitter och övar på ett stycke på tvärflöjt. Äldre herrar sitter i ring och spelar tärnings- och kortspel omringade av nyfikna besökare som vill se hur spelets gång utvecklar sig. Många äldre använder sig av utegymmet som finns på plats, övar tai chi eller pardans. Här utförs mestadels motionsaktiviteter och socialisationsaktiviteter. Parkens upplevs som välbesökt och omtyckt, utan att här är trångt. Det är gratis att besöka parken.

Figur 53: Invid torget finns en scen, nedanför praktiserar en man tai chi (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Figur 54: Även i denna park är fågelrastning en vanlig aktivitet, och ägarna står under burarna och samtalar medan de lyssnar till fågelkvittret (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

7. People's Park

Historia

Fram till 1949, då Shanghai införde lagar som reglerade spelande, var People's Park och People's Square ägt av Shanghai Race Club och området användes för kapplöpning till häst. Parken kallas även Renmin Park (China Travel, u.d.).

I den östra delen står en nästan 16 meter hög och 21 meter bred skulptur i stål, med tillhörande skulpturer av två allvarsamma arbetare i brons (3x4 meter) och tre skulpturer i granit (varav en är 5x24 meter och de två andra är 4x12 meter). Dessa till minne av "the May Thirtieth Movement". Den västra delen av parken innehåller en damm, kallad lotusdammen, och några artificiellt skapade kullar (Travel China Guide, u.d.).

Parken innehåller även "Shanghai Museum of Contemporary Art" vilken lockar många besökare, se figur 61. En annan attraktion som lockar många besökare under helger är "The Marriage Market". Föräldrar och mor- och farföräldrar tar med sig plakat med information om sina barn och barnbarn. Informationen innehåller allt från kön, foto och ålder till inkomst, utbildning och krav på intressenten. Varje söndag lockar även "the English Corner" besökare, där invånarna kan öva på engelska med andra besökare (Travel China Guide, u.d.).

Figur 55: Kartan visar utformningen och avgränsningen av People's Park (Foto: Matilda Dablström, 2018-04-25).

Utformning

Parken är cirka 12 hektar stor vilket kan jämföras med stadsparken i Lund som är cirka 18 hektar stor (Google Maps, 2018). Till skillnad från de andra parkerna jag besökt tydligt inhägnad, det går att komma in i parken genom fyra olika entréer. Öppettiderna sträcker sig mellan 05:00-18:00 varje dag. I en del av parken står flera karuseller varav vissa är igång, se figur 56. People's Park består till största del av olika slutna rumsligheter och är inte överblickbar. Här finns flera sittplatser med bord men också flera sittplatser utan bord, vissa med ryggstöd och andra utan. Såväl sekundära som primära sittplatser finns utplacerade i parken.

Rummen är mestadels relativt små och skiljer sig mycket åt, från att vara umgängespräglade till att vara raka breda gångar med parkbänkar på rad. Parken är mycket lättframkomlig förutom en mindre del med trappor som leder upp till Xishan Waterfall.

Figur 56: Karuseller finns det flera av i parken (Foto: Matilda Dablström, 2018-04-25).

Figur 57: Minikullersten på kanterna av den slingrande gången (Foto: Matilda Dablström, 2018-04-25).

People's Park upplevs som lummig med en kombination av löv- och barrträd och har likt de andra parkerna en hel del *Metasequoia* och *Ginkgo* i trädskiktet, se figur 58. Markskiktet består av tuvgräs i kombination med stenar eller marktäckare av olika slag. Parken är kulturpräglad. Gångarna består såväl av slingrande smala gångar som raka och breda sådana. Markmaterialet består av en variation av betongplattor, gatsten, mini-kullersten (se figur 57), natursten som olikformade plattor och som kapade stenar. I parken finns också en damm med koi-fiskar i, det går att komma hela vägen fram till vattnet och dammen är på sina ställen djup, se figur 59. *Metasequoiorna* speglar sig här i vattnet. I parken finns flera stenar och sittplatser, parken innehåller även en restaurang intill dammen. Parken är starkt kulturpräglad.

Figur 58: *Metasequoia* står planterad mitt i gångvägen vilket mjukar upp (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Figur 59: Näckrosdammen går att komma nära hela vägen runt om (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Läge

People's Park ligger i stadsdelen Huangpu i de mest centrala delarna av Shanghai. I anslutning till parken ligger People's Square, Shanghai Grand Theatre, Shanghai People's Government och Shanghai Museum. Parker i närheten är Yanzhong Plaza Park, som cirka 1,5 kilometer söder om parken, och Jing'an Sculpture Park, som ligger cirka 1 kilometer väster om parken. Parken är omgiven av höghusbebyggelse med bostäder och kontor.

Upplevelse

Jag besöker parken en solig och varm fredag runt lunchtid. Det doftar jasmin och stundvis luktar det cigarettök. Parken upplevs som trevlig och här sker mycket aktivitet. Det ljuder från människoröster och fågelkvitter, vilka dränker ljudet från biltrafiken utanför förutom när jag går i parkens ytterkanter. Jag har först svårt att veta om det är People's Square som är People's Park, då de ligger intill varandra och torget på sina ställen är mycket grönskande. När jag väl kommer innanför staketet till parken förstår jag dock direkt att jag är innanför. Jag upplever parken som lättorienterad men svår att förstå när det kommer till dess olika "delar". Enligt kartan skall här nämligen finnas flera olika "delar" i parken som jag inte riktigt får grepp om. Stundvis funderar jag också på om jag kommit ur parken, då det plötsligt dyker upp en stor byggnad (se figur 60), eller blir mycket breda, asfalterade, vägar.

Figur 60: Shanghai Museum of Contemporary Art smälter in i omgivningen med hjälp av spegelväggar (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Figur 61: Vid huvudentrén till parken är det fullt med besökare (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Användning

People's Park är gratis att besöka, likt de flesta andra parker i staden. När jag kommer in genom parkens huvudentré står där så många människor att jag har svårt att komma in i parken, se figur 61. Rösterna i parken är öronbedövande, många kontorsarbetande tar lunch här, likt flertalet förskoleklasser, se figur 62. Män samlas i grupper för att spela tärnings- och kortspel. En man har tagit med sig ett annorlunda instrument till parken och sätter sig intill dammen för att spela, det dröjer inte länge förrän några nyfikna besökare satt sig framför honom, se figur 63. När han inte spelar pratar de oblygt med honom. Parken används mestadels för nöjesaktiviteter, socialisationsaktiviteter och trädgårdsstudier och är full av liv vid besöket.

Figur 62: Förskoleklasser äter lunch i parken (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Figur 63: En man har tagit med sig ett annorlunda instrument till parken (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-25).

Det kanske mest utmärkande med parken är dess bröllopsmarknad som sker varje söndag eftermiddag. Då letar föräldrar, mor- och farföräldrar och andra anhöriga efter möjliga partners till sina ogifta ungdomar. Ungdomarna själva är dock inte närvarande (Mitra, 2017). Tyvärr får jag inte uppleva detta själv.

Slutsatser utifrån parkobservationerna

Återkommande bland parkerna

Här skulle jag vilja sammanfatta det mest anmärkningsvärda jag funnit i parkerna kopplat till deras upplevelsevärden och kvaliteter. Kort vill jag också nämna att de besökta parkerna alla ligger i anslutning till högre bostads- och kontorsbebyggelse.

De främsta aktiviteterna jag observerade:

- Flyga drake
- Tai chi, promenad och annan motion
- Jogging, användande av utomhusgym-redskap och annan träning
- Musikspelande
- Kort- och tärningsspel
- Hund- och fågelrastning
- Beskådning av koi-fiskar
- Fiske
- Tupplur på parkbänkar
- Socialisationsaktiviteter (möta och observera andra människor)
- Utflykt (exempelvis picknick, intag av medhavd lunch, besök i syftet att vistas i parken)

Designelement och utformning som återkom:

- Vatten i form av damm, sjö, flod eller vattenfall
- Stenbumlingar
- Tuvgräs
- En kombination av barr- och lövvegetation
- Markbeläggningar i betongplattor, naturstensplattor och detaljutformad mini-kullersten
- Högt krökta broar över vatten
- Träd med vitkalkad stam

Objekt som återkom:

- Statyer av människor, skulpturer
- Karuseller
- Parkbänkar med och utan bord
- Utomhusgym
- Serveringar och restauranger

Könsfördelningen var mycket jämn bland besökarna, men jag skulle vilja påstå att något fler män än kvinnor besökte parkerna under tiderna då jag gjorde mina platsbesök. Aktiviteterna var oftast ganska tydligt fördelade mellan män och kvinnor. Fler män än kvinnor ägnade sig åt kort- och tärningsspel, fiske, musikspelande, fågelrastning och drakflygning, medan fler kvinnor än män ägnade sig åt utflykts- och socialisationsaktiviteter. När det kommer till motion, träning, hundrastning, beskådning av koi-fiskar och tupplurar var dock aktiviteterna relativt jämnt fördelade. Dessa observationer är baserade på mina platsbesök i parkerna 1–7. Till stor del har jag studerat dessa utifrån Helena Nordhs checklista och aktivitetsbeskrivning, men jag insåg att jag även ville inkludera följande i mina studier:

- Entréer till parkerna, öppettider och inträdeskostnader
- Stadsdel vilken parken låg i
- Dagens väder, veckodag och besökstid
- Ljud och doft (då dessa är unika att kunna observera vid just platsbesök)

Dessutom har jag sökt information om parkernas historia och övrig information utöver det jag kan observera, likt helgevenemang och årstidsknutna händelser.

Kvaliteter och möjligheter

Några särskilda kvaliteter som jag anser är utmärkande för parkerna jag studerade är följande:

- **Mångfald inom vegetationsdesign**
Detta ger ett omväxlande intryck som skapar intresse och fascination av växtmaterialet, samt gynnar parkernas fauna
- **Detaljrikedom i materialval**
Markbeläggningarna var rikt detaljerade med färg- form- och texturvariationer. De snedställda, mini-kullerstenarna var särskilt inspirerande, se figur 64
- **Rikligt med stora uppvuxna träd**
Detta var en stor kvalitet i parkerna och bidrog till frodigheten men även till att de mindre parkerna kändes ombonade och skyddade från gatans trafik
- **Vatten**
Inslag av vatten kan bidra med porlande eller skvalpande ljud, speglingar av omgivningen och är dessutom ofta hem till större fåglar (och i parkerna jag besökte; koi-fiskar) vilka kan vara trevliga att mata och interagera med
- **Koi-fiskar**
Ett inslag av djur gör att parken blir än mer intressant. Fiskarna var populära att studera, oavsett ålder eller kön
- **Tuvgräs**
Tuvgräs fyller flera syften, bland annat att dölja bar jord. Tuvgräs ger ett helt annat intryck av platsen och kombinerades med såväl klippt gräs som perenner och sommarblommor
- **Sekundära sittplatser**
Dessa fanns i form av stenbumlingar, trappor, räcken, murar m.m.

Figur 64: Närbild av mini-kullersten (mittendelen) (Foto: Matilda Dahlström, 2018-04-06).

Möjligheterna som ges i en park som ligger i en tätbefolkad stad är alla möten och interaktioner som kan ske. Utbyte sker mellan människor i form av bland annat diskussioner och spel, men också i form av tjänster. Med tjänster syftar jag exempelvis på att kunna lyssna till någon som spelar musik, eller att bevittna ett par som dansar eller någon som flyger drake. Helt enkelt att få ut något av besöket i social kontext utan att behöva ge något i utbyte.

Kulturprägel kontra naturprägel

De flesta parkerna var kulturpräglade, det var svårt att hitta parker som hade ett mer naturligt uttryck i staden. Av de parkerna jag besökte var det endast en park, Houtan Park, vilken jag beskrev som naturlig.

Diskussion och reflektion

Skilda förutsättningar

Det är viktigt att åter igen ha i åtanke att jag besökte parkerna på vardagar under normal arbetstid (08:00-17:00) vilket mycket väl kan ha påverkat mängden besökare, och vilka de var. När jag besökte parkerna var nämligen majoriteten småbarnsföräldrar eller äldre. Under mina platsbesök såg jag dock även en del medelålders och unga besökare.

Enligt mina observationer används parkerna på ett annorlunda sätt i Shanghai jämfört med hur jag upplever att vi använder våra svenska parker sedan tidigare erfarenheter och upplevelser. Detta skulle kunna bero på flertalet olika faktorer. Exempelvis så har vi vitt skilda klimat och temperaturer i Shanghai kontra Sverige, där många i Sverige håller sig inomhus en stor del av året för att sedan vara mycket utomhus under en intensiv period. Dessutom är vi mycket mer glesbefolkade i Sverige, och interaktioner med andra människor och utnyttjandet av offentliga ytor ter sig kanske inte på samma sätt på grund av detta. När människor har möjlighet att mötas under hela året och när befolkningstätheten är högre har jag en teori om att människorna blir mer oblyga inför varandra och vågar närma sig varandra mer ogenerat, nyfiket och spontant.

En del av de aktiviteter som utfördes i parkerna förvånade mig. Drakflygning till exempel verkade mycket populärt (särskilt bland äldre män), något som jag inte förväntat mig då det inte alls är en vanligt utförd aktivitet i Sverige idag på samma sätt som jag upplevde att det var i Shanghais parker. Jag minns hur jag som barn flög drake hemma, och när jag varje jul sätter på "Kan du vissla Johanna" på tv:n sitter jag nostalgisk när drakarna med sidensvans lyfter till himlen i slutet av filmen. Denna aktivitet verkade i Shanghai utföras som en vanlig avslappningsaktivitet, drakflygarna stod ofta mycket avslappnade och diskuterade med varandra samtidigt som drakarna flög högt upp till synes av sig själva. Jag blev även förbluffad över hur stort kort- och tärningsspelande var bland framförallt äldre män, men även kvinnor. I samtliga parker fanns runda bord med sittplatser som alltid var omringade av en skara nyfikna besökare som följde spelets gång. Även musikspelande var mycket vanligt vilket jag var oberedd på men blev glatt överraskad av. Musiker tog med sina instrument och hittade en avskild plats att öva i ensamhet eller i grupp på stycken vilka ljud genom parkerna. När vi talar om ljud vill jag också nämna burfåglarna. När jag först såg burfåglarna hänga uppe i träden blev jag bestört och kände stort obehag. Burarna var mycket små och jag tyckte fåglarna sjöng stressat. Jag fick senare lärt mig att de inte hängde där hela dagarna utan att fågelägarna tog med dem i dessa småburarna hemifrån för att rasta dem utomhus och situationen kändes mildare.

Aktiviteter som jag däremot hade förväntat mig och fick se var tai chi, hundrastning samt utflykts- och socialisationsaktiviteter. Hundrastning samt utflykts- och socialisationsaktiviteter är ju dessutom de som kanske är mest vanliga i Sverige, vilket kan ha bidragit till mina förväntningar.

Lärdomar från hur urbanisering och grönstrukturplanering hanterats i Shanghai

Under utbildningen har jag flera gånger fått till mig från föreläsare och lärare att förtätning och urbanisering inte tar hänsyn till grönstruktur i stadsplaneringen. Istället riskerar grönstrukturen att förpassas till taken, väggarna eller som pocket parks och pop-up grönska. Hur kan grönstrukturen komma att användas i en urbaniserad värld, och ett urbaniserat Sverige? Jag tycker enkätundersökningen som jag citerade i början av uppsatsen utförd av HASSEL är mycket intressant, se nedan.

“The majority of people we talked to had concerns with the quality and accessibility of public space in the city.

- 87 percent thought Shanghai wasn’t green enough.
- 80 percent worried about air pollution.
- 61 percent wanted better access to nature.
- Only ten percent of [the] people could name a city park that made them feel connected to nature.”

(HASSELL, 2016)

Undersökningen får mig att fundera över vilken typ av natur som finns i Shanghai och vilken typ av natur som efterfrågas. Jag ansåg under mitt besök att staden upplevdes som frodig och grön, men till skillnad från mig är de tillfrågade inte nöjda med mängden grönyta, vilket kanske skulle kunna bero på typen av grönyta. Det nämns i undersökningen att parkerna är för styrda. Kanske är de för kulturpräglade, tänker jag då. I mina studier hade jag ju även svårt att hitta parker med naturprägel. Det är viktigt när vi planerar våra städers gröna miljöer att säkerställa att parker av den vilda karaktären, eller rent av naturområden, finns tillgängliga för invånarna.

Gick det som jag hade tänkt?

Det var mycket svårt att hitta material likt turistkartor och information på svenska och engelska om bland annat parkernas historia, vilket jag inte hade räknat med. På grund av detta har vissa avsnitt blivit tunnare än vad jag hade velat.

Jag hade svårt att hitta äldre parker inom mitt avgränsade studieområde, de allra flesta av parkerna jag studerade var byggda efter år 2000. Detta tror jag till stor del beror på den stora expansion Shanghai genomgick under 1990-talet. Under denna period byggdes mycket nytt, inklusive många nya parker. Dessutom revs mycket under kulturrevolutionen vilket också kan ha bidragit till att jag hade svårt att hitta äldre parker, och särskilt traditionellt kinesiska sådana.

Avslutande kommentarer

Förväntningar och insikter

Innan resan var jag beredd på att möta höga byggnader och luft förorenad av smog, vilket jag definitivt fick. Staden har onekligen stora problem med såväl luft-, vatten- och ljusföroreningar, men gör nu insatser för att motverka alla dessa även om de har en lång väg kvar. Något jag däremot inte var beredd på var just mängden grönska i staden, och hur välhållna de allra flesta parkerna var.

Shanghai är på flera sätt ett mycket fint exempel på grönstrukturhanteringen i stadsplaneringen och på möjligheter och kvaliteter med stadsparker. Mängden träd som är planterade i staden är häpnadsväckande och det är slående vackert under april vid mitt besök. Just uppvuxna stora träd är någonting som, efter mitt besök, har lämnat ett starkt minne hos mig. De allra flesta parkerna upplevdes dessutom som välstädade och välskötta, vilket var trevligt. Om en ska se till grönstrukturen utanför parkerna var även de allra flesta vägarna kantade av träd, och mittrefuger på större vägar var fylld av blommande och/eller en kombination av röd- och grönbladiga buskar vilket gav ett inbjudande och fint intryck av staden. Det är kanske inte möjligt att hålla samma skötselnivå längs våra svenska vägar, men jag blev inspirerad till att försöka få in fler träd och blommande buskar i våra stadsmiljöer.

Vidare forskning

Det hade givit mycket att besöka parkerna under helger och efter arbetstid då användargrupper som skolbarn och skolungdomar samt heltidsarbetande hade inkluderats i undersökningen. Det hade varit intressant att i vidare forskning även studera parker längre bort från stadskärnan och att studera fler parker av vildare karaktär.

En djupare studie likt ovan beskrivna skulle även med fördel kunna göras i Sverige, med en eller flera större svenska städer som exempel. På så sätt hade en djupare studie kunnat göras av hur svenskarna använder sin parkmark jämfört med andra länder. Detta hade kunnat bidra med en förståelse för vad parker kan och inte kan bidra med, och varför vi nyttjar parker som vi gör i Sverige. Där parkerna inte ensamma kan tillgodose invånarnas grönytebehov hade det med fördel kunnat undersökas vilka andra miljöer som behövs i närhet till städerna. Det hade också varit intressant att studera vetenskaplig litteratur som till en större del argumenterar emot de miljöpsykologiska fakta som jag lyft fram i min uppsats, för att sedan föra en diskussion mellan dessa olika perspektiv.

Jag skulle gärna se vidare forskning ur en biologisk synvinkel, och hade själv tyckt att det varit intressant att studera smogens påverkan på flora och fauna och att studera luft- och vattenföroreningarna i staden. Intressant hade varit att kolla djupare på fler lösningar likt Houtan Park, som skapades för att rena vattnen från den gravt förorenade floden och som gjorde detta med framgång

Källförteckning

Elektroniska källor

Arch Daily, 2018. *Arch Daily*. [Online]

Available at: <https://www.archdaily.com/131747/shanghai-houtan-park-turenscape>

[Accessed 01 05 2011].

Behrmann, A., 2017. *Malmö stad*. [Online]

Available at: <https://malmo.se/Kommun--politik/Vart-Malmo/Vart-Malmo-artiklar/2016-02-23-Sa-ska-staden-vaxa-ut-mot-havet.html>

[Accessed 17 05 2018].

Boverket, n.d. *Boverket*. [Online]

Available at: <http://sverige2025.boverket.se/en-urbaniserad-varld.html>

[Accessed 09 05 2018].

China Travel, n.d. *China Travel*. [Online]

Available at: <https://www.chinatravel.com/shanghai-attraction/people-square/>

[Accessed 08 05 2018].

Dreamstime, 2015. *dreamstime*. [Online]

Available at: <https://www.dreamstime.com/editorial-photography-statue-charles-dickens-world-literary-giant-square-lu-xun-park-shanghai-china-sept-image88797442>

[Accessed 16 04 2018].

Foreca, n.d. *Foreca*. [Online]

Available at: <https://www.foreca.se/resevader/Kina/Shanghai-Shi/Shanghai>

[Accessed 21 05 2018].

Garden Visit, n.d. *The Garden Guide*. [Online]

Available at: https://www.gardenvisit.com/gardens/taipingqiao_park_xintiandi

[Accessed 08 05 2018].

Geocaching, 2017. *Geocaching*. [Online]

Available at: https://www.geocaching.com/geocache/GC25MMV_daning-lingshi-park?guid=89eceda2-4233-422b-83fa-88a04e75e7a1

[Accessed 17 05 2018].

Google Maps, 2018. *Google Maps*. [Online]

Available at: <http://www.google.cn/maps/@35.86166,104.195397,4z>

[Accessed 16 05 2018].

HASSELL, 2016. *HASSELL*. [Online]

Available at: <https://www.hassellstudio.com/en/cms-urban-futures/stories/bringing-trees-back-into-shanghai>

[Accessed 16 04 2018].

Henriot, C., 2018. *Virtual Shanghai*. [Online]

Available at: <http://www.virtualshanghai.net/>

[Accessed 23 04 2018].

- Länsstyrelsen Skåne, n.d. *Länsstyrelsen Skåne*. [Online]
Available at: https://web.archive.org/web/20140715033133/http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/planfragor/kartor-och-planeringsunderlag/naturvardsprogram/landomrade/lomma/7-odlingslandskapet-alnarp/Pages/7b_Alnarpsparken.aspx
[Accessed 16 04 2018].
- Mitra, A., 2017. *China Highlights*. [Online]
Available at: <https://www.chinahighlights.com/shanghai/article-shanghai-marriage-market.htm>
[Accessed 08 05 2018].
- Moström, J., 2013. *Statistiska centralbyrån*. [Online]
Available at: <https://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Artiklar/Varldens-stader-vaxer-allt-snabbare/>
[Accessed 21 05 2018].
- Rihal, D., 2009. *Virtual Shanghai*. [Online]
Available at: <http://www.virtualshanghai.net/Texts/Articles?ID=59>
[Accessed 08 05 2018].
- Shanghai Bureau of Statistics, 2015. *Nationell statistik*. [Online]
Available at: <https://web.archive.org/web/20150309200433/http://www.stats-sh.gov.cn/sjfb/201502/277392.html>
[Accessed 27 03 2018].
- Shanghai International Studies University, n.d. *Shanghai International Studies University*. [Online]
Available at: <http://en.shisu.edu.cn/discover-sisu/luxun-park/>
[Accessed 16 04 2018].
- Shanghai Municipal People's Government, 2018. *SHANGHAI.GOV*. [Online]
Available at: <http://www.shanghai.gov.cn/shanghai/node27118/index.html>
[Använd 28 03 2018].
- Shanghai Municipal Tourism Administration, 2018. *The Official Shanghai China Travel Website*. [Online]
Available at: <http://www.meet-in-shanghai.net/travel-class/news-detail.php?id=14537>
[Accessed 28 03 2018].
- Shanghai Urban Planning Bureau, n.d. *SASAKI*. [Online]
Available at: <http://www.sasaki.com/project/438/shanghai-expo-cultural-park/>
[Accessed 07 05 2018].
- Stockfis, R., 2009. *Smart Shanghai*. [Online]
Available at: <http://www.smartshanghai.com/articles/activities/offbeat-danling-lingshi-park>
[Accessed 17 05 2018].
- The Editors of Encyclopaedia Britannica, 2017. *Encyclopaedia Britannica*. [Online]
Available at: <https://www.britannica.com/science/humid-subtropical-climate>
[Accessed 27 03 2018].
- Time Out, 2012. *Time Out*. [Online]
Available at: http://www.timeoutshanghai.com/features/Around_Town-Around_Town/6464/Shanghai-walks-Hongkou.html
[Accessed 16 04 2018].

Travel China Guide, n.d. *Travel China Guide*. [Online]
Available at: <https://www.travelchinaguide.com/cityguides/shanghai/orientation.htm>
[Accessed 07 05 2018].

Travel China Guide, n.d. *Travel China Guide*. [Online]
Available at: <https://www.travelchinaguide.com/attraction/shanghai/peoples-park.htm>
[Accessed 17 05 2018].

Wikimedia Commons, 2018. *Wikimedia Commons*. [Online]
Available at: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:China_Shanghai_location_map.svg
[Accessed 08 05 2018].

Wikipedia, 2018. *Wikipedia*. [Online]
Available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Lu_Xun_Park
[Accessed 18 04 2018].

Yangzi, M., 2013. *The Jewish Community of China*. [Online]
Available at: <http://www.jewsofchina.org/shanghai%E2%80%99s-lost-foreigner-cemeteries>
[Accessed 16 05 2018].

Zhou , N., 2012. *Sina Shanghai*. [Online]
Available at:
<http://www.microsofttranslator.com/BV.aspx?ref=IE8Activity&a=http%3A%2F%2Fsh.sina.com.cn%2Fnews%2Fb%2F2012-07-02%2F0815982.html>
[Accessed 27 03 2018].

Tryckta källor

Knyazeva, K., 2017. The scribe of Russian Shanghai: Vladimir Zhiganov and his perennial masterpiece. In: R. de Grijns & I. E. v. Racknitz, eds. *Journal of the Royal Asiatic Society China*. 1 ed. s.l.:Earnshaw Books, pp. 190-191.

Berggren Barring, A.-M. & Grahn, P., 1995. *Grönstrukturens betydelse för användningen : en jämförande studie av hur människor i barnstugor, skolor, föreningar, vårdinstitutioner m fl organisationer utnyttjar tre städers parkutbud*. s.l.:Alnarp.

Grahn , P. & Stigsdotter, U. . A., 2003. *Landscape planning and stress*, s.l.: Urban & Fischer Verlag.

Grahn, P., 2001. Naturens och trädgårdens betydelse för personer med utmattningsdepression. *Svensk Rehabilitering*, pp. 18-20.

Hagerlund, P., Yuanyuan , G. & Min , S., 2014. *CASE STUDY & CRITICISM IN URBAN DESIGN, FINAL PRESENTATION - Houtan Park*, s.l.: s.n.

He, S. & Wu, F., 2005. Property-Led Redevelopment in Post-Reform China: A Case Study. *JOURNAL OF URBAN AFFAIRS*, 27(1), pp. 1-23.

Johansson, M. & Küller, M., 2005. *Svensk miljöpsykologi*. s.l.:Lund : Studentlitteratur.

Kaplan, R., Kaplan, S. & Ryan, R. L., 1998. *With People in Mind*, Washington: Design and Management of Everyday Nature, Island Press.

Kaplan, S., 1995. THE RESTORATIVE BENEFITS OF NATURE: TOWARD AN INTEGRATIVE FRAMEWORK. *Journal of Environmental Psychology* , Issue 15, pp. 169-182.

Lisberg, E. J., 2010. *Det urbana landskapet*. Uppsala, CBM:s skriftserie 37. Centrum för biologisk mångfald.

Morgan, K., Elfer, H. & Holden, T., 2017. Understand Shanghai. In: *Shanghai*. s.l.:Lonely Planet Global Limited, pp. 215-231.

Nordh, H., 2006. *Parkekarakterer- ett verktyg för planering och gestaltning av grönområden*, Alnarp: Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU.

Shanghai Government, 2018. *SHANGHAI MASTER PLAN 2017-2035: Striving for The Excellent Global City*. s.l.:Shanghai Urban Planning and Land Resource Administration Bureau.

Östberg, J., Wiström, B. & Randrup, T. B., 2017. Kommunala förvaltares bild av skötseln av grönområden och träd. *Movium*, Volume 3, p. 8.